

Darbininkas

AMERIKOS LIETUVIŲ DARBININKŲ

Copyright, 1951, by the Society of the
Franciscan Fathers of Greene, Maine.

XXXVI. 30 (56)

PENKTADIENIS (FRIDAY)

RUGPIŪCIO (AUG.) 3 D. 1951 M.

SIX CENTS

JT SUSIRŪPINO KARO BELAISVIAIS

New Yorkas. — Jungt. Tautų paskirti trys tarptautiniai žinovai pradėjo tartis kaip priversti Rusiją grąžinti apie milijoną paskutinio karo belaisvių.

Komisiją sudaro Palestinoje žydų teroristų nužudytą švedijos Raud. Kryžiaus pirmininko grafo Bernadotte našlė, Tarptautinio Tribunolo teisėjas ir Burmos aukščiausio teismo

teisėjas. Ši komisija turi surinkti faktus iš visų galimų šaltinių ir pateikti pasiūlymus rudenį įvykstančiai JT sesijai Paryžiuje.

Buvęs Sovietų generolas kaltina Latimore

Washingtonas. — Senato priešamerikinei veiklai tirti komisija apklausinėjo 1937 m. iš Sovietų pabėgusi buvusi jų generolė „o dabar Voice of America“ slavių skyriaus vedėja A. Barmin, kuris pareiškė, kad 1933 m. Sovietų karinės žvalgybos viršininkas gen. Berzin O. Latimore ir J. Barnes vadovėję savo žmonėmis, Barmin dirbant Sovietų saugume, būvę nurodyta, kad jis gali Latimore ir Barnes patarnavimais pasinaudoti. Bet vėliau tais ju patarnavimais jis nesinaudojęs, nes jų atžvilgiu Sovietai turėję svarbiu planu ir jiems svarbiau buvę, kad jie pasilikytų Institute of Pacific Relations. Latimore 1934-41 m. buvo to instituto organo redaktorius.

Latimore ir Barnes komisijai Barmino padarytus pareiškimus griežtai paneigia.

Panaikinas komunistiniams krastams tarifų nuolaidos

Washingtonas. — Prezid. Trumanas paskelbė potvarkį, kuriuo panaikinama muitų tarifų palengvinimai eilei komunistų valdomų kraštų. Potvarkis įsigalioja nuo rugpjūčio 31 d. ir paliečia komunistinę Kiniją, Albaniją, Estiją, komunistų okupuotas Vokietijos, Indokinezijos ir Korejos dalis, Kurilų salas, Lietuvą, Latviją, Išorinę Mongoliją, Rumuniją, Pietų Sachaliną ir Tannu Tuva. Numatoma, kad tai bus pritaikyta ir Čekoslovakijai, bet tuo reikalu patvarkymas busis paskelbtas vėliau.

Ruošiasi karo atveiu cenzūrai

Washingtonas. — Gynybos departamentas jau dabar ruošiasi, kad karo atveju galima būtų valandų laikotarpį įvesti žinių cenzūrą.

DEL KAŠMIRO VĖL GRESIA KARAS

New Delhi. — Nors Jungt. Tautų tarpininkas amerikietis Graham deda pastangas, kad Kašmiro klausimas būtų taikiai išspręstas, bet padėtis ne tik negerėja, o dar blogėja.

Pakistano min. pirm. Ali Khan buvo pakviestas Indijos min. pirm. Nehru atvykti deryboms. Bet po abiejose kraštuose naujų dalinių pašaukimo prie ginklo ir demonstracijų vėl padidėjo įtampas. Indijos min. pirm. Nehru pareiškė, jog Indijos daliniai nebus nuo Pakistano sienos atitraukti ir Ali Khan parašė piktią laišką, kad jo elgesys rodo, jog Pakistanas neturintis tikro noro susitarti. Tuo pačiu metu Pakistano karinė vadovybė skelbia, kad Indijos dalinių laikysena ir jos politika vis didina Pakistano karių pyktį ir jie esą pasiryžę kovoti, „jei bent vienas Indijos kareivis peržengs sieną.“ Rytų Pakistano gen. sekr. A. Ashmad pa-

reiškė, jog karui vėl prasidėjus, nebelsis jokios paliaubų linijos ir karas busis toks, kokio ligi šiol dar nebuvo. Vis dažniau pradedama kalbėti apie pristatę senatui patvirtinimą.

JAV armijos štabo viršininkas gen. J. L. Collins Pentagono įteikia jų žvaigždes ir vėliavas naujai pakeičtiems septyniems generolams.

Korėjos derybos nejuda iš vietos

Tokio. — Paskutiniame Korėjos paliaubų derybų posėdyje vėl buvo ginčijamasi dėl neutralios zonos pravedimo. Jungt. Tautų delegacijos vadovas viceadm. C. T. Joy išdėstė, kodėl Jungt. Tautos negali priimti komunistų siūlomą liniją pagal 38 paralelę. Joy yra pasiūlęs 20 mylių pločio neutralią zoną. Kur ji eitų, nėra oficialiai pranešta, bet manoma, kad ji eitų dabartinę fronto liniją. Jungt. Tautų išleistame komunikate pranešama, jog ir po šio posėdžio delegacijos liko savo lietišolinio nusi-

statymo nepakeitusios. Taip pat ir š. Korėjos radijas paskelbė, kad Jungt. Tautų pasiūlytos linijos komunistai niekuomet nepriimsia.

Komunistai sugadino amerikiečių tiltą

Derybų metu kiniečiai plaukais priplaukė prie amerikiečių pantoninio per Imjin upę tilto ir jį sugadino. Šiuo tiltu amerikiečių delegacija vyko deryboms į Kaeson. Dėl to delegacija buvo priversta grįžti oro keliu. Ar tai buvo samoningai padaryta, ar atsitiktiniai, kol kas esą nepaaiškėja.

Fronte kovos sumažėjusios

Vykstant deryboms, fronte kovos yra sumažėjusios. Paskutiniomis dienomis amerikiečių daliniai tik užėmė po ištiesos savaitės kovų kalnų masyvą į šiaurės rytus nuo Yang-gu. Kitur vyko tik mažesnio masto žvalgybinių dalinių susidūrimai. Smarkiai tebeveikia tik oro pajėgos, kurios naikina komunistų užnugarį. Sunkieji amerikiečių bombonešiai labai smarkiai puolė raudonųjų sostinę Pyongyangą. Taip pat buvo puolami priešų pajėgų

tikimo centrai. Liepos mėn. JAV aviacijos daliniai atliko 18.000 kovos skridimų.

Achesonas atmeta neutralia zona prie 38 paralelės

Washingtonas. — Valst. Departamento sekr. Achesonas pareiškė, jog Korėjų neutralinė zona prie 38 paralelės negali būti priimta, nes ji netinka gynybai. Dėl pačių derybų Achesonas nepasakė, kad jos yra užkliuvusios, bet nerodamas pesimizmo, kartu nepareiškė nė žymesnio optimizmo.

Lenkioi suimtas ku- vės karo ministeris

Varšuva. — Suimtųjų lenkų karininkų byloje kaltintojas pulk. Zarakowski paskelbė, kad suimtas ir buvęs pirminis po karo Lenkijos karo ministeris gen. M. Marek-Spychalski. 1949 m. jis buvo pašalintas iš lenkų komunistų partijos centro komiteto ir karo ministerio pareigų. Kuo jis kaltinamas kol kas nepranešama.

ANGLAI STATO GERICIAUSI NAIKINTUVĄ

Londonas. — Anglai šiuo metu stato sprausminį naikintuvą, kuris bus greitesnis už amerikiečių F-86 ir Sovietų MIG-15. Taip pat statomi nauji bombonešiai, kurie anglų jėgos atsistoti sprausminių bombonešių gamyboje vadovaujančioj vietoj.

JAV KARIAMS GAMINS ŠARVUS

Washingtonas. — Pranešama, jog JAV marinių 1952 m. samatoje numatomos lešos darbams šarvų gamybos srityje. Yra vilties pagaminti šarvus, kurie kautynių metu galės apsaugoti karius nuo kulku. Bandymai yra daromi su dviejų rūšių „šarvuotais marškiniais. Vieni yra pagaminti iš tam tikros medžiagos plokščių, o antrieji yra stori nylon švarkai. Bandymai parodė, kad 28 šios medžiagos sluoksniai jau sulauko .45 kalibro kulkas.

IRANAS PASIRENGE PRIIMTI BRITŲ KABINETO MISIJĄ

Teheran. — W. Averell Harriman sugrįžęs iš Londono, tuoj po kelių valandų paaiškėjo, kad įvyks nauja Anglijos ir Irano konferencija naftos klausimui išspręsti.

Iranas paskelbė, kad priims delegaciją, kuriai vadovaus Britų kabineto narys.

Vicepremieras Hussein Fatemi pareiškė, kad britų delegacija atvyks šios savaitės gale. Pats premjeras Mohammad Mossadegh lankėsi pas Harriman ir kalbėjosi apie naująją konferenciją.

Kol bus išspręstas ginčas, didžiosios rafinerijos — AIOC, sustabdė savo darbus. Maroma, kad britai pripažins rafinerijų nacionalizavimą, bet kartu pasilaikys sau įrengimus ir prekybą nafta.

Iš Londono pranešama, kad JAV smarkiai spaudė Angliją, kad ji pripažintų nacionalizavimą.

Prez. TRUMANAS sako Detroito 250 m. sukakties proga kalbą, kurioj išskė didelę sovietinės agresijos grėsmę. Viršuje — sukakties minėjimo paradas.

Sovietų poetas atgailoja

Liepos 30 d. Leningrado poetas A. Prokofiev atspausdino „Pravdoje“ — komunistų partijos oficioze, straipsnį, kuriame prisipažįsta padaręs politinę klaidą, versdamas iš ukrainų kalbos Sosyro poemą. Jis sakosi nepastebėjęs poemos

nacionalistinio elemento. Poema V. Sosyro pavadinta „Meilė Ukrainai.“ Poemos vertimas buvo išspausdintas toje pačioje „Pravdoje“. Prieš keletą mėnesių bolševikinė spauda pranešė pulti Ukrainos „buržuazinį nacionalizmą“. Todel ir poetui Prokofievui prisireikė atgailoti, nors anksčiau šis poemos vertimas ir patiko „Pravdai.“

— Rytų Vokietijos komunistų šaltiniai praneša, kad Rusija sudarys su visais savo satelitais penkių metų prekybos sutartis, pririšdama tų kraštų ūkį prie savo karo ūkio.

SUGLAUSTOS ŽINIOS

• Žiniomis iš sovietinės Vokietijos zonos, ten prasidėjusi šiltinė epidemija. Dėl jos tekę uždaryti jaunimo stovyklas bei teatrus ir uždrausti susirinkimus.

• Prez. Trumanas pasirašė naują ūkio kontrolės įstatymą. Bet kartu pareiškė, jog jis yra nepakankamas kainų kilimui sulaukyti.

• Izraelio parlamento rinkimuose min. pirm. Ben Gurion partija surinko daugiausia balsų, bet nesudaro tokios daugumos, kad be koalicijos galėtų valdyti.

• Prez. Trumano patikėtiniui Harrimanui patariant, anglų ministrų kabinetas nutarė pasiųsti į Iraną misiją, kuri dar pabandytų susitarti su Iranu naftos klausimu.

• Iš rytų Vokietijos komunistų partijos dabar baigiamo valymo metu pašalinta 2300 „trockininkų“. Daugelis iš jų suimti.

• Naujai sudarytas Graikijos ministrų kabinetas, vadovaujamas S. Venizelos, nutarė parlamento rinkimus įvykdyti rugsėjo 9 d. 1950 m. išrinktasis parlamentas visų partijų susitarimu palaistas.

• Atominės komisijos pirm. S. Dean pareiškė, jog greitai laiku vėl bus vykdomi atominiai bandymai.

• Londono žiniomis, Sovietų maršalas Žukovas esąs paskirtas visų satelitinių kraštų karo pajėgų vyriausiu vadu.

• Vengrijoje pradėta statyti barakai, į kuriuos bus suvaryti ligi šiol paskirai gyvenę ūkininkai.

• Gen. A. C. Wedemeyer, pasižymėjęs smarkia JAV Tolumų Rytų politikos kritika pasitraukė iš karo tarnybos. Jis bus viceprezidentu AVCO koncerno, gaminančio lėktuvus ir sunkiajai pramonei mašinas.

Dr. Kazys Sruoga-Veržikas

AMERIKA JAU FRANKO ŽEMĖJE

- ★ Iš kur ta staigmena dabar?
- ★ Franko pirmas smūgis Hitleriui
- ★ Kas ir kodėl nusigando dabar?

Cicero, Illinois.— Amerika sudarė sutartį su Franko Ispanija. Pagal tą sutartį Amerika gauna jūrų ir oro laivyno bazes. Amerika ir užsienio spauda tą susitarimą vadina gana kukliu vardu. Europos spauda ypatingai stengiasi pabrėžti, kad tai tik "vietinio pobūdžio" ir tik grynai dvišalis Amerikos ir Ispanijos susitarimas. Geras vietinio pobūdžio susitarimas! Jei Amerika užims visus svarbiausius (strateginius atžvilgiu) Ispanijos jūrų ir salų uostus ir aerodromus, tai jau visai aišku, kas bus karo atveju. Bus ir tų vietų puolimas ir gynimas. Ir Amerika ir Ispanija visa tą puikiai numato. Ir, savaime suprantama, milžiniška Amerikos karo pajėga netrukus atsirsdus tenai.

Bet gi iš kur ta tokia staigmena? Juk Amerika ir Ispaniją taip dar neseniai labai kreivai žiūrėjo. Sako, Amerikos karo vadovybė pareikalavo. Bet ta vadovybė reikalavo ir seniau. Kodėl, tada niekas klausyti nenorėjo? Galima spėti tris priežastis. Koreje karas jau ir lyg slenka prie galo. Atseit, reikia laukti kur nors kito karo pradžios. Įvykiai Ispanijoje ir visuose Artimuose Rytuose labai susilpnino Europos gynybos galimybes. Pagaliau Eisenhoweris gerokai susipažino su Anglijos ir Prancūzijos nuotakomis. Dėl vidaus padėties tose abiejose valstybėse nuolat atsiranda visokių kliūčių. O reikalavimai Amerikai didėja. Laiko pasisukti karui vis darosi mažiau. Titi siunčiami ir pinigai ir ginklai. O gi Ispanija — vartai į Europos tvirtovę. Ispanija yra paskutinė vieta, kur Amerika galėtų atsilankyti prieš Sovietų planuojamą "žaibinį" Europos okupavimą. Tai ar dar reikia klausti, iš kur ta staigmena.

Šitas Amerikos žygis Europoje sukėlė audrą. "Amerika dedasi su fašistu Franko. Nesiskaito su Europos demokratijomis." Taip sako, taip šaukte šaukia. Bet gi kas buvo padaręs karo sąjungą su Hitleriu? Sovietai. Kas buvo demokratijų sąjungininkas? Sovietai. Kas gi dabar kviečia į talką Tito ir Japonus? Ar "vakarių demokratijos", Sako, Franko praėjusio karo metu "simpatizavo" Hitleriui, kol Hitleris jam lipo jau ant kulnų. Kai Hitleris jau artinosi prie Pirinejų. Gal taip daryti negražu? Taip. Negražu. Bet buvo daug didesnių ir galingesnių valstybių už Ispaniją, kurios, švelniai tariant, labai "keistai" pasielgė. Jos, gelbėdamos savo kailį, metė į Sovietų vergiją daugybę Europos laisvų tautų. Tai gi taip buvo. Tik prisiminti nesinori.

Ir dar vieną faktą mažai kas tenori prisiminti. Pirmas smūgis Hitleriui prasidėjo, kai sąjungininkai išsikėlė į Afriką. Jeigu tuo laiku Franko būtų buvęs Hitlerio draugas ir būtų įsimašęs iš Gibraltaro pusės ir dar būtų suteikęs Hitleriui bazes (povandeniniam laivams), tai būtų buvusi labai kita istorija. Šitą Franko paslaugą viešai pripažino pats Churchillis savo kalboje Anglijos parlamente 1944 metų gegužės 24 d.

Zinoma, Amerikos ir Ispanijos glaudus karštas bendradarbiavimas šiek tiek mažins Anglijos ir Prancūzijos svorį. Mažiau begalės "užsipašyti", kai atsiranda konkurentas. Prancūzijos komunistai kels triukšmą, o kai kurie Anglijos darbiečiai turės progos agituoti prieš vyriausybę. Bus sunkumų, tai tiesa. Bet jeigu Europa labai noriai įpareigoja Ameriką ginti ją (Europą) nuo Sovietų agresijos, tai tuo pačiu Amerika gauna ir teisę ir pareigą įvesti į talką visus, kas tik gali ir kas nori. Gana, kad Amerika beveik viena kariavo Korejoje. Iš Korejos "pamokos" Amerika padarė išvadą. Taigi taip atrodo Ispanijos klausimas. Panašiai atrodo ir Vokietijos ginklavimo klausimas.

PRINCAI PREKIAUJA

Buvęs ministeris pirmą kartą pelnosi duoną pardavinėdamas gėles

Japonijos princas ir princesės pasidarė rūpesčių prispauti žmonės. Jau pora metų, kai, sudemokratinant kraštą, buvo panaikinti jų titulai ir visi tolimieji karaliaus giminaičiai daugiau karališkojo dvaro lėšomis nebeaprupinami. Tuo būdu būvusieji princas buvo priverstas imtis kokios juos išmaitinti galinčio verslo. Kad, atimant jiems dvaro išlaikymą, buvo išmokėta nedidelė kompensacija, nedaug jiems padėjo. Jų turtai jau anksčiau buvo suryti milžiniškų mokesčių.

Gėlių pardavėjai ir soferiai

Ypatingai prastai išėjo karaliaus dėdė 62 metų princui Naruhito Higashikuni, kuris po kapituliacijos buvo pirmasis ministeris pirmininkas. Pasitraukęs iš valdžios, vargingiausias m. Tokio kvartale Shinjuku atidarė mažą kolonijinių prekų krautuvėlę. Bet jos ne-akio, pakliuvęs į apgavikų tinkles. Dabar jis pardavinėja rožes ir dalijas, kurias kadais augino kaip mėgėjas.

Kitas buvęs princas pasidarė taksu soferiu. Tik tuo būdu jis galėjo savo automobilį išlaikyti. Princas Haruhito Kanin 1947 m. buvo įsitašęs automobilį remonto dirbtuvėle, bet tuojuo subankrotavo. Tuo met jis pasidarė pirslybių tarp-

ninku ir šiaip taip iš to pragyvena.

Geriausią pasisekė karalienės broliui, kuris Tokio centre įsisteigė geležies reikmenų parduotuvę. Už prekystalio atsistojo jo sūnus ir dukterė, ir taip pelnas liko šeimos rankose. Prekyba jam sekėsi, ir jau kitais metais jis įsisteigė kvėpavimų parduotuvę, kuri taip pat duoda gero pelno. Su gautu pelnu jis dabar įsileido į naują biznį, laikydamas naktinius klubus.

Bet jis vienas beveik ir yra tokia laiminga išimtis. Kiti, pardavinėdami gėles ir soferiaudami, vos vos kasdieninei duonai pelno.

CAROLYN GREEN, iš Fort Lauderdale, Fla., pasiekė naują JAV rekordą, per 21:20:8 laisvu stiliumi nuplaukdamą 800 metrų.

BE SUKTYBIŲ TAI NĖ ŽINGSNIO

Šiaurės Korejos vadas danstosi legendinio herojaus vardu

Kai Japonija 1945 m. kapitulavo ir S. Korejoje įstvirtino Sovietai, rusai atvežė vyrų, kuris dėvėjo visą eilę medalių, ir pristatė žmonėms kaip garsųjį korejiečių partizaną Kim Il Sung. Visi trynėsi akis ir negalėjo suprasti, kas čia atsitiko. Garsusis vadas turėjo būti apie 50 metų, o šis vyrukas kabino tik trisdešimt-tuosius. Žmonės traukė pečiais — gal Sovietuose jį Voronovo būdu atjaunino!

Atvežtas vyrukas tuoj pasidarė didelių ponu. Jis atsisėdo į Liaudies Respublikos prezidento vietą, paėmė į savo rankas kariuomenę ir dabar kartu yra jos vadas, priedo, žinoma, generolas. Visiems jis skelbėsi, kad jis esąs jį herojus Kim Il Sung.

Kada japonai užėmė Korėją, jos šiaurėje atsirado vienas vyras — Kim Il Sung, kuris suorganizavo partizanų būrį ir, šiaurės kalnuose pasislėpęs, kartas nuo karto puldinėdavo okupantus. Penkiolika metų jis atkakliai priešinosi japonams. Kai užpuoldavo kaimelius, surengdavo kraujo maudyklę — išskersdavo visus japonus, pasigrobdavo kariuomenės turtą, ginklus ir vėl pasislėpdavo Baltuosiuose Kalnuose, kurie skyrė šiaurės Koreją nuo Mandžiurijos. Garsas apie jį sklido po visą Korėją. Jam priskyrė didelės jėgos ir sugebėjimus. Buvo pasakojama, kad kartą jį užpuolė du vilkai, ir jis abu vienu metu nuogom rankom pasmaugė. Šaudęs taikliai pistoletu — nė vienas šūvis nenulėkdavo pro šalį. Jis buvęs tols stiprus, kad galėjo, pasikisęs po pažastim vyrą, nubėgti visą mylią. Vienu kartu jis suvalgydavo visą iškeptą avį ir be atsikvėpimo išgerdavo butelį degtinės.

Japonų manymu, šis partizanų vadas kalnuose turėjęs apie 10.000 vyrų.

Kaip paprastai, Sovietai mėgsta prisidengti svetimais vardais ir pasinaudoti svetimais nuopelnais. Šio garsaus kovotojo vardas ir bolševikams buvo naudingas, nes norėjo turėti kuo platesnį pasisekimą. Dabar išaiškėjo, kas yra tas vyrukas, prisidengęs Kim Il Sung vardu. Jis yra jo giminitis, garsusis partizanas buvo jo dėdė. Kaip sąjungininkų vyriausias štabas iš Korejos liepos 30 d. pranešė, jo tikra pavardė yra Kim Song. Jis gimė 1911 m. Pyongyango. 19 metų jau kovojo kartu su dėdes partizanais Mandžiurijoje prieš japonus. 1941 m. pasitraukė į Sovietų teritoriją. Ten mirė garsusis jo dėdė Kim Il Sung.

Jo giminitis, Kim Son, lankė sovietinę karo mokyklą Khabarovske ir po to išnirė į paviršių kaip raudonosios armijos kapitonas. O kai kapitulavo Japonija ir rusų kariuomenė užėmė šiaurės Korėją, ten jį nugalėto nauju korejiečių tautinio didvyrio vardu.

• Melbourne ruošiamas Lietuvos karalystės įkūrimo ir Mindaugo krikšto 700 m. sukakties paminėjimas. Bažnytinės iškilmės bus šv. Petro katedroje. Jas atbaigs akademija.

Princeton lėktuvnešio eskadrilės vadas A. L. Maltby apžiūrėja komunistų pataikytą savo lėktuvą. Tai Maltby privertė nusileisti, bet jis išliko sveikas.

SOVIETAI TIKISI ŽMOGŲ PERDIRBTI

Stalinui svarbu, kad žmogus būtų toks, kokio jis nori. Perdirbti jį pagal leninizmo ir stalinizmo "katekizmą" ligi šiol nesiseka. Vis atsiranda nuokrypų nuo partijos linijos, priešgynų, liaudies priešų. Kad taip juos visus kokių nors būdu perdirbti "moksliškai"! Taip buvo užplanuota ir taip daroma.

"Mokslo priemiestis"

Yra vienas Leningrado priemiestis, vadinamas "Pavlov". Tas vardas priklauso garsiam ir rimtam mokslininkui Ivanui Petrovičiui Pavlovui. Jis mirė 1936 metais ir buvo palaidotas su religinėmis apeigomis. Pasijymėjo įvairiais tyrimais anatomijos ir psichologijos srityje. Jis darė tyrimus su gyvuliais, o bolševikai pradėjo pavojingus eksperimentus ir su žmonėmis.

Tame priemiestyje išaugo dideli laboratorijos pastatai. Pro juos retai kada praeina žmogus, kuris nepriklausytų tam institutui ar jo sąrgybiui. Instituto pastatai yra apveidžioti spygliotomis tvoromis ir dar su elektros srove. Paliesi — ir vietoje nudės. Žmonės tai žino, bet smalsumas kartais patraukia vieną kitą. Sustoja, pasiklauso. Kai kada nieko negirdi kaip kapinėse. O kartais pasigirsta gyvulių ir žmonių balsai: šuo suunkščia, beždžionė suypia arba suklunka žmogus nesavu balsu. Tada smalsuolis kuria, kur kojos neša. Ką su jais ten daro?

Elektra varomas žmogus

Paslaptingose laboratorijose, Pavlovui mirus, pradėta bandyti, kaip žmogaus smegenis paveikia elektra. Kai jis gauna elektros smūgį į tam tikrą smegenų vietą, ima greičiau alsuoti, pavaroma jo širdis, pakeliamas arba numušamas kraujo spaudimas. "Profesorius" A. N. Krestovnikovas tai pritaikė sportininkams ir jie tuojuo pradėjo laimėti "pasaulinius rekordus". Ar ilgai juos statė, kas sužinos. Tačiau oficialiame sporto laikraštyje yra toks Krestovnikovo pareiškimas:

"Su pasididžiavimu mes šiandien matome, kad mūsų draugas Stalinas teikia labai daug reikšmės materialistiskai teorijai. Taip yra dėlto, kad ta teorija šiandien tarnauja partijos ir valstybės interesams. Šis mokslas garantuoja visokeriopą dvasinį ir fizinį žmonių išsivystymą. Jis pakelia žmonių valią ir pridūoda drąsos ir patriotizmo, kuris reikalingas valstybės uždaviniams atlikti."

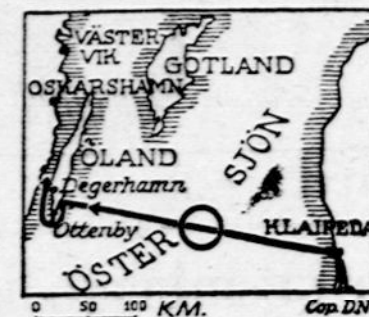
TAIP JIE PABĖGO

(Rašo K. RAUKLAUKIS, mūsų bendradarbis Švedijoje)

Švedų spaudoje beveik kasdien pasirodo bent trumpa žinutė apie pabėgusius nuo Sovietų žvejybos laivos tris lietuvius. Bet tos žinios liesos, nes policija tyli kaip mūras. Tik dienraštis "Dagens Nyheter" paskelbė kiek konkretesnių žinių.

Šio laikraščio žiniomis, pabėgimas buvęs jau iš anksto rimtai planuojamas. Lietuviai jau anksčiau buvo išvykę tuo pačiu laivu žvejoti ir vis žymėjosi patuliuojančio Sovietų lėktuvo kryptį.

Laivo igulos viršininkas, 22 metų amžiaus lietuvis, yra gimęs Vilniuje. Baigęs vidurinę mokyklą, jis įstojo į jūrų mokyklą Klaipėdoje. Kaip mokiniys porą metų plaukiojo prekybiniu laivu, bet Sovietai jį pasiuntė į žvejybos laivyną. Čia jis vadovavo laivui "Samum", nuo kurio ir pabėgo. Antrasis pabėgėlis yra 24 metų, o trečiasis 19. Trys laive buvo rusai yra apie 20 metų amžiaus. Vienas iš jų — politrukas.

Už tūlį trėslag (markerat med en ring) lade itauerna om kursen mot Ottenby (den heta linjen mellan Klaipėda och Gdansk). Där de lämnade tråslaren och de tre svandens rycka besättningsmännen, som sedan tog sig runt Olands södra udda till Degerhamn.

Švedų spauda skelbia šį žemėlapi, parodantį, kurio keliu pabėgusieji lietuviai pateko į Švediją.

tą liniją, apšaudo patuliuojantį lėktuvą. Bet lietuviai, jau anksčiau tame plote žvejoję, buvo gerai įsidėmėję patuliuojančio lėktuvo kryptį ir laiką. Tad jau iš anksto jie pasuko 280 laipsnių vakarų kryptimi į Olando salos rytinį pakraštį.

Tiems trims rusams nuėjus miegoti ir žvejoti likus vieniems lietuviams, pėdoms sumėtyti jie pasuko pietų kryptimi, perkirdami Klaipėda-Ottenby liniją. Bet rusams, sumigus, tuoj pasuko laivą į Olando salą. Iki tiklo buvo likę 6-7 valandos kelio. Kai rusai pabudo, jų laivas buvo visai prie Ottenby, o lietuviai jau dingę. Su savim jie buvo pasiėmę ir jūrų žemėlapi.

Palikti ruseliai kaip išmanydami varėsi Degerhamno uostelio link. Vienas švedų kapitonas ir keletas pakrancių apsaugos vyrų padėjo jiems įplaukti į uostą.

Pradžioje kilusi įtartinė, kad visas tas pabėgimas gali būti provokacija, išrodo, atkrito. Be yra žinių, jog švedai nenorės, kad tie vyrai Švedijoje pasilikty. Teks imtis žygų, kad jie galėtų išvykti į JAV. Švedijos lietuviai tikisi, kad tuo bus atitinkamų lietuvių įstaigų pasirūpinta.

PAŠALPA AUSTRIJOS JAUNIMUI

Austrijos valstybinė futbolo lyga iš toto lgerių surenka didelių pinigų. Didesnė jų dalis paskiriama sporto aikščių įrengimui. Šiemet lyga paskyrė 200,000 šilingų jaunimui. Iš šios pinigų sumos bus plečiamas sportas jaunimo tarpe ir padedama kitose srityse.

Tarptautinis mokytojų kongresas Prancūzijoje

Liepos 30 d. pietų Prancūzijoje, Hyeres mieste prasidėjo Tarptautinis mokytojų Federacijos kongresas, kuris truks visą savaitę. Kongrese dalyvaus 160 atstovų iš Vokietijos, Anglijos, Australijos, Belgijos, Olandijos, Suomijos, Norvegijos, Švedijos, Šveicarijos, Turkijos ir Prancūzijos.

Jungt. Tautų karo pajėgų Korejoje veteranams yra pagaminamas šis medalis. Vienoje jo pusėje yra Jungt. Tautų ženklas, o antroje įrašas: "Už Jungt. Tautų Chartos principų gynimą."

kad turėjo kada vaikų." Kas čia beprisimins be razumo? Įdomu ir kur dingio visi trys jos sūnūs?

"Šviesi ateitis"

Vis tai labai "šviesūs" dalykai. Jie atidengia ir tas paslaptis, kurios gaubia teismus: ten žmonės taip pat save užmiršta, įgija drąsos viską išpažinti, iš karto subolševikėja, pasidaro klusūs. Elektros seansai ar kitos priemonės juos perdirba. Tik ar ilgam? Kai atsigaua, tur būt prie baseino ir šoka, kad daugiau tų kankinimų nepatirtų. O bolševikai (net jų "mokslo" vyrai) džiaugiasi, kad išradimai bus taip išbulintai, kad "žmonės gyvens tik viena komunizmo ideja."

L.

METINIS SIUVĖJŲ PIKNIKAS

IVYKS

ŠEŠTADIENĮ, RUGP. 4 D.

Dexter Parke, Jamaica

Pradžia 2 val. p. p.

Įėjimo mokestis 50 centų, įskaitant ir taksus.

THE WORKER

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

BY

FRANCISCAN FATHERS

Reentered as second class matter at Brooklyn, N. Y. May 25, 1951, under the Act of March 3, 1879, originally entered as second class matter at Boston, Mass., September 12, 1915.

SUBSCRIPTION RATES	PRENUMERATOS KAINA
Domestic yearly \$5.00	Amerikoje metams \$5.00
Brooklyn, N. Y. \$5.50	Brooklyn, N. Y. \$5.50
Half year \$3.00	Pusei metų \$3.00
Foreign \$5.50	Užsienyje \$5.50

680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel. GLEmore 5-7068

DINGĘ BE ŽINIOS

Niekas nesistebi, jei karo metu kas dingsta be pėdsakų. Po kurio laiko jis vis dėlto susekami, ir neišaiškintų lieka labai nedaug. Tačiau praėjus karas nutolo jau už šešerių metų, o paslaptis, kuri dengia šimtus tūkstančių dingusių karių, ligi šiol vis dar neišaiškinta. Italai pasigenda 63,000, austrai 50,000, japonai 340,000 ir vokiečiai 2,000,000. Iš viso susidaro pustrėčio milijono. Toks skaičius negalėjo pradingti kaip akmuo į vandenį. Tie žmonės kur nors yra gyvi arba po žeme pakišti. Vien tik tai bombos ir miestų griuvėsiai negalėjo jų be žinios užkasti. Juos užkasęs bus nusikaltėlis, kuris slepiasi nuo žmonijos akių.

Penkerius metus aiškintasi visokiaisiais keliais, kol tas kelias atvedė iki Jungtinių Tautų Organizacijos. Praėjusį rudenį sudaryta komisija, kuri ėmėsi tą paslaptį tyrinėti, jau surinko davinius iš 45 tautų. Tarp jų trūksta tik vienos valstybės, ir pačios svarbiausios — Sovietų Rusijos. Ji komisiją ignoruoja ir sako, kad josios žemėje nėra ko ieškoti: kas ten buvo, grįžo.

Atsisakymas bendradarbiauti ir padėti išaiškinti tik patvirtina įtarimą, kad dingusiųjų reikia ieškoti už geležinės sienos. Pustrėčio milijono ir be jokio pėdsako dar niekada žemė nėra prarijusi nei savo vulkanais, nei potvyniais, nei drebėjimais. Yra kas nors baisaus ir už žemės stichijas. Tai bolševizmo stichija!

Grįžusieji iš nelaisvės vokiečiai, japonai ir italai pasakoja, kad jie dirbo ir paliko dar savo draugus dirbančius sunkius darbus, kasant anglį ir geležies rūdą, tiesiant geležinkelius ir kanalus, statant aerodromus ir fabrikus, kertant miškus... Tų žmonių daug žuvo, bado ir sunkaus darbo pribagti, ir daug dar žūsta.

Bolševikai atsiima gyva jėga "kontribucijas", kurios jiems jokiomis susitarimais nepripažintos.

Gera, kad šiomis dienomis sudaryta ir trijų asmenų komisija surinktiems daviniais peržiūrėti ir išvadas padaryti. Komisijai pirmininkauja Tarptautinio Teismo vicepirmininkas. Vadina si, visas reikalas linksta į teismą, kuris turėtų savo žodį tarti. Sovietų Rusija, be abejo, jo nepaklausys ir nepaisys tų, kuriuos jau išūdė. Bet gal tai padės dar gyviesiems?

Padės tai geriau suprasti ir išvežtusius bei išvežamus žmones į Sibirą. Daug jų taip pat dingsta be žinios, ir dar didesni skaičiai negu belaisvių. Kodėl ligi šiol pasaulis tylėjo? Ar negeriau nusikaltėlių čiupti, kad ir pavėlavus, negu su juo bičiuliauti ir gražius dantis rodyti?

Mažas kupstas didelį vežimą verčia

Pastarosiomis dienomis Jungtinių Tautų tarpininkai tarp Indijos ir Pakistano Dr. Fr. Graham (amerikiečiui) gerokai skauda galvą. Ir ne nuo linksmybių, bet nuo rūpesčių. Indija papildomai pašaukė prie ginklo apie 40,000 vyrų. I tai atsiliepė ir Pakistanas, taip pat pašaukdamas prie ginklo naujus kontingentus. O jo min. pirm. L. Ali Khan, kalbėdamas demonstrantų miniai, iškėlė sugniautžtą kumštį pa-grasindamas Indijai. Ir tas mostas Indijos nebuvo pražiūrėtas. Indijos min. pirm. Nehru pasiuntė Ali Khan dėl to kumštis pakėlimo gana nedraugišką laišką.

Visas šis sambrudis ir piktos kalbos kyla iš vis dar neišspręsto Kašmiro klausimo. Kašmiras yra viena iš buvusių 660 Indijos kunigaikštijų, turinti apie 4 milijon. gyventojų, dėl kurios pikta varžosi Indija ir Pakistanas. Kai 1947 m. angli Indijos dominija gavo nepriklausomybę ir buvo perskirta į dvi valstybes — Indiją ir Pakistaną — sprendžiamųjų dalykų, kuri sritis kuriai valstybei turi priklausyti, buvo gyventojų tikėjimas. Hinduizmo sekėjų gyvenamos sritys teko Indijai, o mahometonai — Pakistanui. Bet Kašmiro klausimo šiuo būdu nepavyko išspręsti. Jo valdovas ir aukščesnysis slugsnis laikosi hinduizmo, tad jie ir norėję, kad žinotųsi prie Indijos. O pati Indija taip net labai norėtu šia derlingą sritį prisiųnti. Pasaliau čia prieidė ir tai, kad Indijos min. pirm. Nehru yra kilęs iš Kašmiro, ir jam, žinoma, norėtusi savo gimtinę matyti Indijos valstybės sudėty. Bet 80% Kašmiro gyventojų yra mahometonai. Dėlto ir jie patys ir Pakistano vyriausybė yra nuomonės, jog Kašmiras turi būti prijungtas prie Pakistano. Be to, ir kitas sumetimas verčia Pakistaną kovoti dėl Kašmiro. Vakarų Pakistanas yra upių kraštas. Indo upė jam turi tos pat reikšmės, kaip Nilas Egiptui. Tik upės teikia jam derlingumą. Bet dauguma tu upių išteka iš Kašmiro. Taigi kas valdo Kašmirą, nuo to priklauso Pakistano likimas. Jei kas tų upių vandenį nukreiptų ir sunaudotų kur kitur, Pakistanas turėtų badu mirti. Dėl to kilo tuojau įtempiams ir neramumai pačiame Kašmire. Pakistano savanorių būriai išiveržė į Kašmirą, ir jo valdovas, susiėmęs savo brangenybes, buvo priverstas bėgti. Tarp Kašmiro mahometonų ir indų prasidėjo žiaurios žudynės ir apie pusę milijono gyventojų, saugodamiesi mirties,

pabėgo vieni į Pakistaną, kiti į Indiją. O tokiems įvykiams prasidėjus ir Pakistano ir Indijos reguliari kariuomenė taip pat įvygiavo į kraštą ir prasidėjo kovos.

Išlikus 1947 m. gruodžio mėnesį Jungt. Tautos, kovas 1949 m. pavyko sustabdyti, bet klausimą galutinai išspręsti ligi šiol nepavyko. Ligi šiandien Jungt. Tautų stebėtojai Kašmiro kalnuose budi, kad kovos neprasidėtų iš naujo. Tuo tarpu politiniai tarpininkai stengiasi rasti abiem besikivirčiančiom pusėm priimtą sprendimą.

Išrodo, kad kito kelio šiam klausimui išspręsti nėra, kaip gyventojų atsiklausimas, prie kurios valstybės jų dauguma nori dėtis. Tad Jungt. Tautos ir buvo pasiūliusios plebiscitą. Bet Indija tą pasiūlymą atmetė. Ji bijo, kad Kašmiro mahometonai, sudarydami gyventojų daugumą, nuspręstų dėtis prie Pakistano. Bet kito sprendimo nerandant, dabar plebiscito klausimas vėl iškeltas. Tik su tuo kartu vėl pradeda kilti aistros, abi besiginčijančios pusės pradeda viena kita kaltinti, ir klausimo sprendimas darosi beveik neįmanomas. O juo toliau, juo

daugiau klausimas susipina. Su Kašmiro ribojasi dar Afganistanas, Kinija ir Sovietai. Visi šie kraštai taip pat mieliai Kašmirą į savo sienas įgliaustu. Ypač Sovietai. Jie pageltusiuose caristinės Rusijos dokumentuose išknišo, kad Rusija savo laiku kaip tik čia sau reikalavo priėjimo prie jūros, ir nusprendė, jog jiems reikėtų tai įvykinti. Dėlto jie deda visas pastangas dar daugiau kirsinti susipešusias šalis, o pačiame Kašmire plečia savo propagandą, tikėdamiesi ilgai jį paimti į savo rankas. O užvaldžius Kašmirą, Pakistanas atsidurtų tokioje padėty, kad negalėtų daugiau Sovietų spaudimui spirts — net ir dėl tų pačių iš Kašmiro tekančių upių.

SUSIRŪPINO LIETUVIŲ KUNIGŲ PRIEAUGLIU

Liet. Kunigų Vienybės seime, liepos 18 d. New Yorke, prof. dr. J. B. Končius kėlė mintį, kad laikas susirūpinti lietuvių kunigų prieaugliu. Turint galvoje, kad šiuo metu Lietuvoje yra likę vos apie 100 kat. kunigų, reikia susirūpinti pašaukimu į kunigus ugdymu šiame krašte. Prof. J. B. Končius pasiūlė sudaryti trijų asmenų komisiją, kuri šiuo reikalu rūpintųsi.

Kandidatai į kunigus studijas galėtų pradėti Sopulinos Dievo Motinos Seminarijoje, Hillside, Ill., o baigtų sv.

Kazimiero kolegijoje, Romoje.

Šiuo reikalu šv. Kazimiero Kolegijos Romoje prorektorius msgr. L. Tulaba dabar yra JAV ir jau surado penkis kandidatus šv. Kazimiero Kolegijai, kurių vienas jau yra pakelii į Romą.

Šiais visais klausimais Brooklyn diecezijos oficiozas "The Tablet" liepos 28 d. laidoje įdėjo pasikalbėjimą su kan. prof. J. B. Končium, kur, be šių klausimų, paliesta ir dabartinė Katalikų Bažnyčios būklė Lietuvoje.

Dėl visų šių priežasčių Kašmiras virsta įvairių intrygų, politinio rungtyniavimo ir slaptybės bei viešų kovų vieta, o kartu ir pavojaus židinys, nemažesnis, kaip Iranas, Burma ar kitas panašus, nors jis pats yra, palyginamai, mažas ir nežymus mūsų žemės rutulio kampe.

Dėl to Jungt. Tautų tarpininkas Graham daro, ką galėdamas, kad Kašmiro klausimas būtų pagaliau išspręstas ir pašalintas vis tebegresiančio karo pavojus. Bet ar sveikas protas nugalės aistras ir įvairias intrigas, kol kas sunku spresti.

II ŠARVUOČIŲ DIVIZ. BREMERHAVENE

I Bremerhaveną atvyko 1.100 vyrų iš garsiosios 2 šarvuotųjų divizijos, vadovaujamos gen. Willston Palmerio, kad "neleistų rusams ateiti į Vakarų Europą." Diviziją sudaro 15000 vyrų; pirmasis jos dalinys per 15 dienų atplaukė iš New Orleans. Šis divizijos dalinys bus laikomas prie Mannheimo. "Šita divizija yra čia atsiųsta tam, kad rusus toli laikytų nuo Vakarų Europos, ir mes esame pasiręžę tai daryti", pasakė jos vadas.

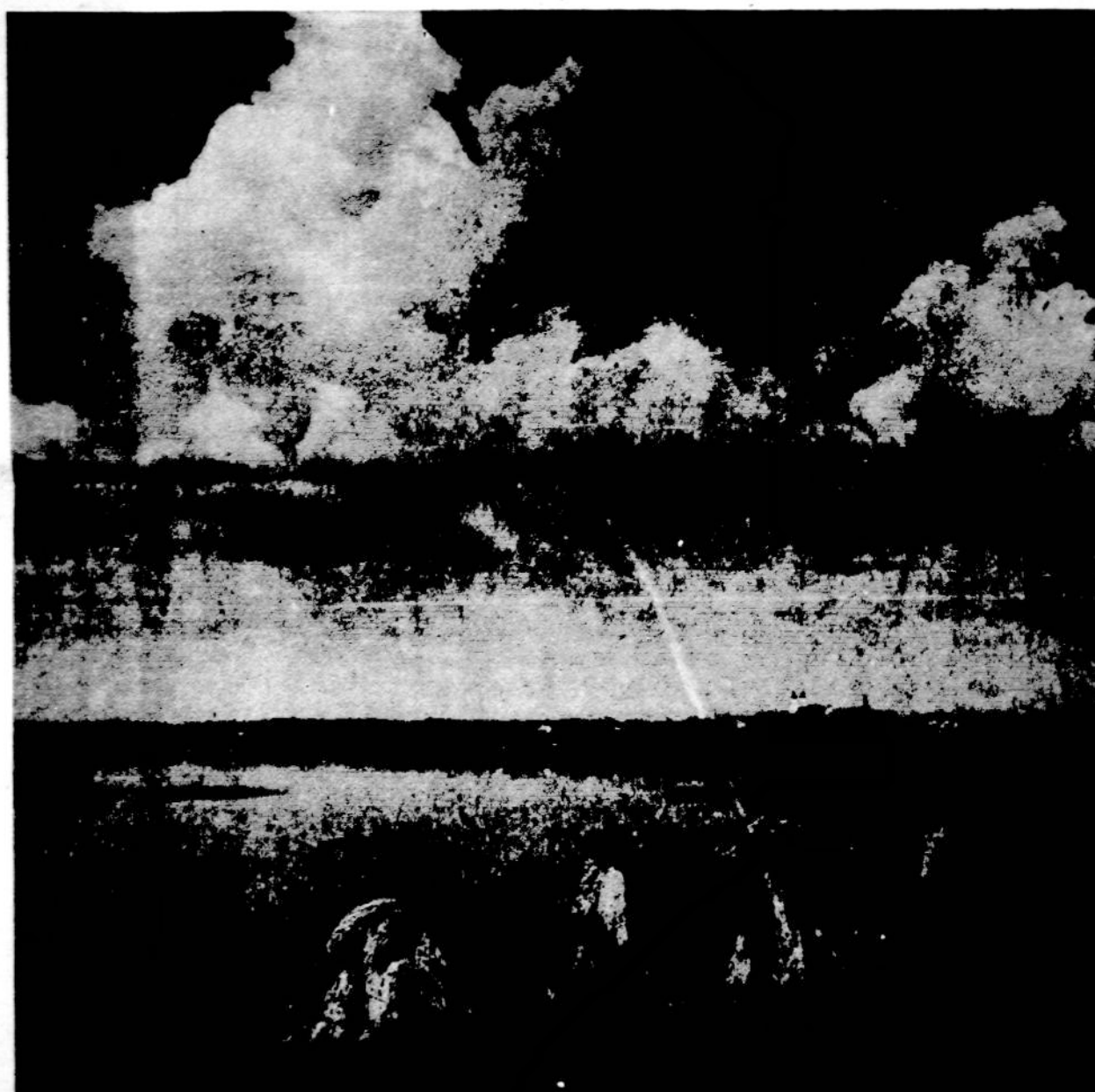
4-ji pėstininkų divizija yra jau atvykusi į Vokietiją. Šiais metais atvyks dar dvi divizijos.

"Aš vadovaujuos politika savo kareiviams pasakyti, ką mes planuojame. Mes traukiame gandoms iš kelio ir sakome jiems tiesą. Kareiviai žino, kuriam tikslui jie yra čia, pareiškė gen. Palmer, kuris yra antrojo pasaulinio karo veteranas. Jo divizija yra garsi: ji 1942 m. atvyko į Maroką ir visą laiką buvo fronte. "Ji gali netrukus vėl riedėti", pasakė generolas. "Jos ginklai jau čia". Ir prie uosto buvo matyti vidutinio dydžio dviguba eilė tankų. Visi kareiviai atrodė gerai nusiteikę. Seržantas Grant Decker pasakė: "Teksa-se vaikai turi 38 mylias bėgti, kad gautų butelį alaus; čia jiems reikės eiti tik 28 pėdas prie butelio alaus."

1945 m. 2-ji divizija pirmą kartą įvygiavo į Berlyną. Kareiviai ją vadina "Hell on Wheels" (pragarų ant ratų).

Ir anglai gamina atomines bombas

Londonas. — Vienas vyriausybės atstovas pareiškė, jog ir Anglija gamina atomines bombas ir atominių ginklų srity daro pažangą. Ar anglai jau turi pagamintų bombų vyriausybės atstovas neatsakė. Anglų spauda tačiau pareiškė, kad jų pirmoji atominė bomba greitai laiku būsianti išbandyta Australijos dykumose.

RUGIAPILNĖ LIETUVOJE

Nuotr. V. Augustino

IŠVIETINTO RUPŪŽIOKO NUOTYKIAI

A. GRAZICNAS

Bet tų geradarių dar neužteko. Kipso vaikai Stebulis su Čereška taip pat pastebėjo, kad Nuobara su ryšuliu vis Vaisiariūtė nerūpi. Per dienas tik sienas ramstydamos ir rinkoj bobas žinaidamas, labai sotus, žinoma, nebūsi. Tad jie lyg katinai tik ir laizosi, kad prisitaikytų kur paėsti ar nugerti. Kai tik suuodė, kad ten gal kokia dešra ant stalo padėta, ir pradėjo apie Vaisiariūtės pirkia sukiotis. Pasirodys tik Nuobara, tuoj vienas ateis kokių tariamų reikalų, kitas vėl atsiūkins, apsimetęs šio beieškas, ir sodink ją ir juos už stalo. Vaisiariūtė žinojo, ką jie moka. Apie tai jie neužsimins. Dėsis, kad jiems tai nė rūpėti nerūpi. Bet jei tik nepakviesi, jie tuoj savo tarpe susiginčys, pradės bartis, susistumdys — ir, žiūrėk, jau kuris alkūne langą išdūrė, nuvertęs lentyną dubenis suteškinio arba taip dries ant lovos, kad dugnas su visu paklodu ant aslos atsidurs.

Tai Vaisiariūtė įsiutino. Ne tik sau bent pusės, kaip tikėjosi, negalėjo pasilikti, bet to, ką Nuobara atveža, ir neužteko visiems prisprogti. Dar savo reikėjo pridėti. Dėl to ji ant visų įtūžo. Bet kad negalėjo tų veltėdžių nusikratyti, visas jos siutas krito ant Nuobaros galvos. Kad jis atvežtų daugiau, tegul visi ēda ir paspringsta. Bet lupena nematytas — pakišo kokios bergždžios kar-

vės pieno sūriuką, į kurį net šuo dantis išsikiotų — ir džiaukis. Ir dar pats atkerėplines sėdi ir laukia, kol padėsi kai ant stalo. Pats daugiau suėda, nei atveža.

Būdama taip prirūgusi, ji nelabai nū nušvito, kai Nuobara padėjo ant stalo savo rišulį. Dėl viso ko prasižiojo, kad jis be reikalo jai taip dažnai tą maistą vežioja. Bet nedaug ir bedėkojo. Nežiūrėdamas, kad tai ir nelabai gražu, pradėjo tuojau tik attraisioti mazginį, norėdamas pamatyti, ar bent ką gero atvežė.

Jau tik prarišusi ir pamačiusi, kad vėl koks bergždinės sūriukas įkištas, ji susiraukė. Bet kai visai atrišo, iš karto nustebo, o paskui užsikūrė kaip parakas.

— Ką gi čia dabar atvežė?! — suriko, atitraukdamas nagus nuo ryšulio.

Tokio netikėto klausimo nustebintas, Nuobara net nosį prie ryšulio prikišo. Bet pamatęs, ir jis išsižiojo. Staigiai švieson patekęs, mirkčiojo apžiūrusiomis akimis, ant sūrio tupėdamas rupūžiokas.

— Na gi iš kur jis čia?! — sušuko jįsai ir norėjo griebęs išmesti biauurybę. Tik jau tiek įgąsdintas, rupūžiokas taip iš visų jėgų soktelėjo, kad iš karto nušoko nuo stalo ir leptelėjo Vaisiariūtei ant basos kojos.

Ta šoko į šalį.

— Pagauk, pagauk, o tai dar ilgs kur, kad nė iškraptyt negalėsi, — šaukė ji Nuobarai.

Bet kol tasai pasidėjo ant suolo rankoj laikytą kepure, kol nemitriai pasilenkė ir įspitrino, kur tas nenau-dėlis lipa, rupūžiokas spėjo pasiekti pasulę ir ten kokią pelės urve ar kitam plyšy dingo.

— Jau nėra. Pragaras žino, kur įlindo, — pagrabęs po šiukšles, tarė išsildamas iš pasuolės Nuobara. Bet Vaisiariūtė rėkė savo.

— Ne, ne, turi pagaut. Aš bijau. Sako, naktį tas

velnio paukštis įlenda žmogui į burną, užkiša gerkle ir uždusina.

— Ką ten toks rupūžiukas užkiša gerkle, — numojo ranka Nuobara. — Jei į burną ir įlįstų, gali žmogus per miegą nebent praryti. Bet nei jis lįs, nei ką — jau kažin kur atsidūrė.

Vaisiariūtė, tur būt, įsivaizdavusi, kaip per miegą praryja rupūžioką, nusipurtė ir net nusispiovė.

— Nenoriu aš jo ir ryti, — atrėžė ji pikta Nuobarai. — Atsirado, matai, gudragalvis. Atvežė rupūžę, paleido, ir tu sau žinokis. Ieškok tik greičiau ir išmesk laukan. Ar tai per kieno rupūžės aš turėsiu iš savo trobos bėgti!

Ji gal ir iš tikro bijojo. Vienas žmogus taip per miegą prarijęs rupūžę. O ta pradėjusi pilve augti, surydamas visą suvalgytą maistą, ir žmogus badu numiręs. Bet Nuobara neįsivaizdavo, kad tokio rupūžiuko būtų ko bijoti. Jam tik pikta pasidarė, kad ta kvoša dėl tokio nieko taip jau išvertė gerkle.

— Ne rupūžę, o visokių gerų daiktų atvežiau, — susiraukęs atsikrto jis. — Didelis dalykas, kad kur iš šiaudų įlindo kaip pusė nykščio rupūžiukas. Jau kažin kur ligi šiol, ir nieko čia nepadarys. O ir tam sūriui nieko neatsitiko. Ta vieta, kur rupūžiukas tupėjo, gali-ma paskusti.

Bet dėl tų žodžių Vaisiariūtė tik akis išvertė.

— Ką?! Manai, šiu rupūžės aptupėta sūri! — rėkė raudona kaip gaidžio skiauturė. — Pats šk. Gal tavo tam ryšuly ir daugiau rupūžių tupi. Dar vėl kokia iššoks trobon. Nešk greičiau tą savo mazginį tik pro duris.

— Kam man greit, suspėsiu ir pamažu, — jau rimtai pradėjęs pyktį, atsėvė Nuobara.

Jis dar kažką norėjo sakyti, bet, pamatęs, ką Vaisiariūtė padarė, tik išsižiojo.

— Kad pats nenori išnešt, tai — va! Jau aš nelauksiu, kad čia daugiau rupūžių išlįstų.

Gal berėkdama pati įtikėjusi, jog iš tikro tam ryšuly gali ir daugiau rupūžių būti, ji pagriebusi taip švystelėjo pro duris, kad net į šalis viskas išlasktė.

Iš pradžių apstulbusiam, Nuobarai staiga pašoko bausus pyktis.

— Tai šitaip?! Na, devyndrekiu tu daugiau gausi. Ir mano koja čia daugiau nestovės. Siuks sau viena.

Net drebančia ranka jis užsimovė kepurę ir trenkė durimis, kad net langai cinktelėjo.

Išgirdusios Vaisiariūtės perkioji riksmą, bobos jau buvo spėjusios iškisti pro duris ir langus galvas.

— Jau Tribilda savo kavalierių laimina, — keknėjo jos, mirksėdamas viena kitai.

Bet Nuobara nekreipė į jas dėmesio. Susirinko tik savo ryšulį ir spaudydamas naukaukšėjo. Paėjęs tik gerą galą atsiminė, jog Tribildai nepasakė, kad, jei taip, tegul sugrąžina, ką gavo. Bet tik pamojo ranka, paleido stiprų žodį ir nuėjo.

Rytojaus dieną rupūžiokas, išlindęs pro pamatą iš Tribildos pirkaitės, jau buvo vėl susiradęs ramią vietelę. Tribilda taip pat buvo spėjusi atvėsti ir svarstė, ar ne be reikalo taip buvo pasikarsčiavusi. Tik Nuobara tįsojo ant lovos. Motina negalėjo žinoti, kas vakar atsitiko. Tad, įdavusi Čirbiensės vaisto, paslapčiomis tik žvilgčiojo, ką sūnus daro. Ji prisibijojo, kad tas vaistas nepradėtų per stipriai varyt Tribildos apžavus ir Nuobara nepridribtų kokių nelemų išdaigų. Bet jis tik gulėjo lovoje koją mosavo ir visu balsu traukė:

Rupungė, rupungė, Apversk — bus kurapka-a-a...

SVEČIUOS PAS DIEVDIRBĮ

ŠIE PAPUOSĖ KELIUS IR SODYBAS. IŠLYDĖJO MERGELES. NAUJIEJI ŠVENTIEJI. SENĖ ARMONIKA.

ninkas. Seniai jis išdrožė šį savo globėją. Kartą buvo atėjęs Zemačių Kalvarijon į Domininko atlaides, matė altoriuje tokį vyrą, baltuose drabužiuose. Prie kojų šuniukas laikė deglą savo nasruose, ir nebegalėjo jis nurimti, kol padarė tokį pat vienuolį ir šuniuką ir jo deglą nudažė raudonais dažais. Gulėdamas jis dar papotariauja prie tų šventųjų, kurie būdi ant stalo per naktį.

Išlydėjo mergeles

Kas yra keliavęs per Zemačių kalnelius, stebėjęs gausybę pakelės kryžių ir koplytelių, senas kapinės, tas pergyveno keistą jausmą. Iš didelės, nesuvokiamos senovės žvelgia šie kryžiai, koplytėlės ir kužda: mes išaugome iš neramių sapnų, iš gilių maldų, išaugome, kad liudytumešios žemės skausmą.

Kažko liūdna darosi, bežiūrint į tuos drožinius, koplytėles. Jų veidai tokie liūdni, jų formos sustingusios, neatbaigtos, bet vis dėl to tokios artimos, savos.

Ir kas sukūrė tuos kryžius, kas išdrožė šventuosius, prie kurių taip tylu vasaros vidurdienį. Klausaisi, kaip ošia pušelės, kaip sausa skujų nukrinta, ir klausai, kuo gyvena šie dievdirbiai. Juk jie buvo paprasčiausi kaimo žmonės, niekur nesimokę savo meno, piauštė ir drožė taip, kaip jautė, kaip suprato. Todėl ir jų paprastai darbeliai tokie nuoširdūs ir patrauklūs. Užkime į trobelę, kur gyvena toks vienas dievdirbis. Garsas apie jo darbus toli eina, bus lengva surasti.

Tarp skiedrų ir šventųjų

Gyvena nedidelėje trobelėje prie kelio į Barstyčius. Mielai jis priima kiekvieną svečią, ypač tą, kuris klausinėja apie senus laikus ir tas koplytėles, kurias pastatė pakelėse ir sodybose.

Trobelė nedidelė. Prie lango stovi varstotas, apverstas kaltais ir ablais, pakampiais susuvelstos lentos, visokie medžio gabalai, o viduryje skiedros, kaip šilkiniai išskveptinti kaspiniai veliniai tarp kojų. Tarp jų ir trisia Domininkas, įsispyręs į klumpes. Jis nubraukia kreslį ir svečia sodyna.

Peržvelgi akim varstotą, lentyną, kur kelios senoviškos knygos, ir pasigendi, kur tie jo darbai, kur jo drožti šventieji? A, va, vienas ten ant varstoto galo. Kai paklausai, ką jis ten drožia iš medžio, Domininkas tik šypsteli.

— Ką čia, sveteli, nenuvyko, — jis mostelia ranka. Jo veidu perbėga maloni šypsena. Jis kažką parodys.

Tyliai praveria kitas kambary duris. Ten jo miegamasis, ten jo švarutis žolėm kvepiantis kambarys. Senoviška lovatiesė išpuosta lova, spinta, taip išdrožinėta, kad net akys vargsta nuo jos margumo.

Tai jo darbas. Kai grožies spinta, kuri primena kažkur matytus dvare barokinius baldus ar bažnyčios altorių, jis tuo metu nudengia didelę skara, kuria buvo apklėjęs savo išdrožtus šventuosius.

Ak, štai, — akys nukrypsta į visą eilę ant stalo išrikiuotų šventųjų. Išdrožė juos žiemos dienomis, nudažė ir čia sudėjo. Kad neužliuktų, apdengė skara. Kiekvieną vakarą, kai jis čia, kaip viduramžio atsikvėpė, po ilgų maldų ateina gulti, nudengia savo išdrožtus šventuosius. Kai liejasi pro langą mėnėsiena, jis mato ant stalo tas šventasias Barboras, šv. Jurgį, iškėlusį ietį, šventą Kazimierą, su palmės šakele rankoje. Aukščiau, ant kelių knygų, padėtas stovi ir šv. Domi-

nickas. Seniai jis išdrožė šį savo globėją. Kartą buvo atėjęs Zemačių Kalvarijon į Domininko atlaides, matė altoriuje tokį vyrą, baltuose drabužiuose. Prie kojų šuniukas laikė deglą savo nasruose, ir nebegalėjo jis nurimti, kol padarė tokį pat vienuolį ir šuniuką ir jo deglą nudažė raudonais dažais. Gulėdamas jis dar papotariauja prie tų šventųjų, kurie būdi ant stalo per naktį.

Pats buvo jų vestuvėse, grojo harmonika, bet niekur nesu- rado savo gyvenimo draugės. Per daug jis buvo įsikniaubęs į savo darbą, per daug į pamėgęs. Ir mergaitės ėjo pro jį,

vomūką. Rūpintojėlį, pastatytį sodyboje kryžių. Ir va, didžiai jam patiko šis darbas. Įsikniaubė į jį ir pradėjo drožti šventuosius, eilių eilėmis nu- statė juos savo kambaryuose, perkėlė juos į pakeles.

Šventos skiedros

Viename jo sandėlyje su- krauta medžiaga, iš kurios jis viską daro. Ten rasi gero lie-

Sopulingoji Dievo Motina — Liaudies skulptūra

pos medžio. Jis sudėtas aukštai riekelėse, kad gražiai nesprogi- nėtų pradžiūtų. Įsineša to- kį medį į savo dirbtuvę. Tada jis švariai iššluoja visą trobelę, visas skiedras išneša, nu- valo stalus, nes štai jis droš šven- tųjų, kuris stovi dangiškojo Tėvo akivaizdoje. Kai trobelėje pasidaro švaru, jis žengia į švęstų vandeniu pašlakstę lie- pos medį, atsiaklaupęs meldžia- si, kad geriau pavyktų darbas, atsiaklės deda akinius ir, gie- dodamas šventas giesmes, piaustu. Igal jis dirba pasken- dęs, susimastęs apie didelius ir šventus dalykus. Pertraukęs darbą, jis sušluoja skiedrę, užkuria ir sudegina, nės jos šventos, jos atsklė nuo to me- džio, iš kurio bus padarytas šventasis. Tada nuneša į kam- putį ir didžioje pagarbėje pa- stato, kol vėl ateis laikas sėsti prie darbo. Tada jis vėl persi- žegno ir vėl pamaldžiai droži- nės.

Bažnyčioje jis įsižiūri į pa- veikslus, į skulptūras, kurias sukūrė mokyti meistrai, ir droždamas nori padaryti kaž- ką panašaus. Bet ar išaina pa- našu, sunku pasakyti. Iš veidų visi šventieji vienas į kitą pa- našūs, panašiai ir drabužių klostys nusvyra per liemenį, bet vis dėlto pasilieką kažkas savito — keistas liūdesys, pa- sisilėpęs tarp linijų ir spalvų.

Eidamas į bažnyčią ar trauk- didamas kur į gimines, suranda savo darbo koplytėlę, valandė- lei sustoja, nusiėmęs kepurę, rūpestingai apžiūri, ar gerai iš- laikė žiemos speigus, vasaros kaitras, ir rudens liūtis. Pasi- meldęs jis traukia tolyn su šypsena veide.

Sena harmonika

Savo lentynoje jis turi ar- moniką. Sena ji, nugrojusį daugelį vestuvių. Vakare, kai baigia jis darbus, nežiebia ži- burio. Nuo lentynos nusima- armoniką, sėdasi ant kreslės, kojas pasistato ant klumpių ir ištempia dumplės. Perbėga pirštais per balsus, įsiklauso, kaip skamba balsai, ir tada iš- sistiesia dumplės ir pradeda se- noviškus valsus, polkas. Jis žiūri pro langą į vieškelį ir groja, groja, susisvajojęs, susi- mąstęs. Kartais prisimena ko- kią dainelę, iš anų senų laikų. Kai valandos nuskuba į gilų

KRYŽIUS ČIKININKO SODYBOJE

ALRK VARGONINKŲ SAJUNGOS SEIMO BELAUKIANT

Kaip jau spaudoje skelbia- ma, šiemet Vargoninkų Sa- jungos seimas įvyks trečiadien- nį, rugpjūčio 22, šv. Marijos Apreiškimo lietuvių parapijos svetainėje, kamp. Zerby ir Pen St., Kingston, Pa. Seimas prasidės iškilmingomis pamal- domis 10 val. Bus giedamos mišios "Mass of the Sheph- erds", Pietro A. Yon 3-mis balsais. Norintieji šių mišių giedojime dalyvauti, prašomi atvykti į repeticiją 9:00 ryte seimo dieną. Po mišių visiems delegatams ir svečiams pusry- čiai. Po pusryčių prasidės sei- mo sesijos ir tęsis iki užbaigos. Bet jeigu neužsibaigtų trečia- dienį, tai bus dar viena sesija ketvirtadienį. Trečiadienio va- kare įvyks bankietas seimo de- legatų ir svečių pagerbimui Kingston House, Kingston, Pa. su maža kaitu ir gražia me- niška programa. Bankieto bi- lietas tik \$2.50 asmeniui. Ka- dangi tik apie trys savaitės be- liko iki seimo, tad mums labai svarbu žinoti, kiek atvyks Sa-

jungos narių ir svečių, ir kiek dalyvaus seiminiam bankiete. Tad būkite tokie geri pranešti iš anksto.

Dar kartą kviečiame ir ragi- name, ypač Sąjungos narius gausiai dalyvauti šiame seime, nes vieta yra visiems beveik pusiaukey.

Didelę skriaudą daro organi- zacijai tie nariai, kurie per metų metus neatsilanko į savo organizacijos metinį susirinki- mą, sakdami "Ką aš ten veik- siu" arba, "tai nesvarbu." Tai yra nepateisinamas apsilėidi- mas. Padarykime šį seimą A- merikos lietuvių muzikų seimu gausingai dalyvaudami. Jeigu kam būtų reikalingas kelrodys, kaip atvažiuoti į Kingston, Pa., kuris yra tik 1½ myl. nuo Wil- kes-Barre miesto, malonėkite parašyti Seimo Rengimo Ko- misijos raštinkui Jonui J. Šaučiūnui, 124 Price St., King- ston, ir gausite geriausius nu- rodymus. Laukiame kuodau- giausia atvykstant.

MARŠALAS PHILIPPE PETAIN

J. AISTIS

Maršalą Petain du kartu e- su matęs gyvą. Jis jau tada buvo devintą savo amžiaus de- šimtį įpusėjęs, bet dar stipriai laikėsi ant kojų: tiesus, kaip žvakė. Šiaip atrodė malonus, tėviškas ir paprastas, kaip ga- li būti paprasti vien dideli žmo- nės. Tada jis buvo "valstybės vadas." Prancūzai jį nuošir- džiai garbino, nes buvo pasime- tę, graibstėsi kaip skęstantys šiaudai, o maršalas prie Ver- duno kadaise prieš vokiečius atsilaukė. Niekad taip stebūku- netikima, kaip nelaimėje. Bet vesti kariuomenę yra visai ka- kita, negu vesti tautą: kariuo- menė disciplinuota, tauta — ne. Kariui juo sunkiau vesti tautą, tada, kai kariuomenė sumušta ir kraštas priešų okupuotas. Bet vis dėlto jis ją vedė, ir ve- dė neblogai. Prancūzai patys giriasi, kad jie turi labai trumpą atmintį, ir atrodo, kad jie, tai tvirtindami, neklysta.

Mano manymu, jis yra pa- darys vieną vienintelę klaidą. Nors vadovavo tautai, jis būtų likęs tautos didvyris ir nebūtų miręs kalėjime, bet garbėje ir būtų buvęs palaidotas šalia sa-

vakarą, valandėlei stabtelė, ir tada jo armonika atsišaukia giesmių balsais. Šventą Jurgį, šv. Jackų, šv. Antaną — viską jis ten išgieda. Lentynose ten rasi senų katičų. Iš jų dar se- nais laikais išmoko daugybę giesmių.

Armonika skamba vienišai, liūdnei. Trobelėje tamsu, tik už lango vieškelis baltuoja, ir nučina žmonės, įsiklausę, kaip liūdnei atsišaukia armonika. Ir taip eina jo dienos, tarp šven- tųjų ir senų giesmių. Kai pra- siveda gavėnia ar adventas, jis uždaro skrynioje armoniką, kad jo namuose būtų tylu kaip ir visame gyvenime, ir dirba dirba. Tada ant stalo išsi- kiuoja naujos statulėlės. Stovi susimąsčiusi šv. Barbora, šv. Jonas Nepamūkas, ir šv. Jur- gis tramdo neramų žingą.

A. Džiugėnas

BALTIMORES ŽINIOS

Jau grįžo

Sv. Alfonso parapijos klebo- nas, kun. dr. Mendelis, po va- saros atostogų jau sugrįžo ir vėl eina savo pareigas. Ne- trukus prasidės nauji parapi- jos veiklos metai, kurie, darb- čiam ir daug prityrusiam kle- bonui vadovaujant, atskleis naujų sumanymų ir darbų. Linkima sėkmės.

Visur atoslūgis

Vasaros metu ir šv. Alfonso parapijos bažnyčia sekma- dieniais kiek mažiau tikinčiųjų lankoma. Rysium su tuo "ato- stogauja" ir lietuviškos spau- dos kioskas, nors gerų ir nau- jų knygų, žurnalų bei laikraš- čių jame yra daug. "DARBI- NINKAS", kuris šioje parapi- joje yra įsisenėjęs, irgi taip slidžiai neina, kaip paprastai. Dabar kas sekma dienis išpli- nama jo tik 90 egz. Bet at- gimusi parapijos veikla, bus na- šesnis ir lietuviškos spaudos platinimas, nes žymi dauguma lietuvių be gimtojo spausdinto žodžio vis tik nebeįsiverčia.

Mirė

Antanas Petraitis, 55 metų amžiaus, liepos 19 d. Palaido- tas liepos 23 d. Holy Redeem- er kapinėse. Liko žmona Pet- raitienė ir daug giminių.

Jonas Černiauskas, 74 metų amžiaus, ilgai sirgęs, mirė lie- pos 24 d. Buvo aktyvus šv. Jėzaus Vardo D-jos narys. La- bai iškilmingai buvo palaidotas Holy Redeemer kapinėse lie- pos 27 d. Paliko daug jau su- augusių vaikų su jų šeimo- mis.

Matas Lukoševičius, 53 me- tų amžiaus, staiga mirė liepos 25 d. Palaidotas liepos 30 d. Holy Redeemer kapinėse.

Marė Jakaitienė, 64 metų amžiaus, po ilgesnės ligos mirė liepos 27 d. Palaidota liepos 31 d. Holy Redeemer kapinėse. Buvo aktyvi Altoriaus ir Ro- žančiaus D-jos narė.

Visiems mirusiems bažnyti- nės laidojimo apeigos ir pa- maldos buvo atlaikytos šv. Al- fonso bažnyčioje. Vietos lietu- viai mirusiųjų giminėms bei artimiesiems jų liūdesy užjau- čia ir kartu gėdi dėl taip spar- taus senosios kartos lietuvių mažėjimo.

MINTIS ATNESUSI MILIJONUS

Tanganikos (Afrikoj) Vik- torijos ežere yra dešimtys tūk- stančių krokodilų. Čia niekam nepatariama maudytis, nes tie kartais ligi aštuonių metrų il- gio šlykštynės yra labai rąjūs ir jau ne vieną čiabuvį negrą- yra suriję. Negrai net nebe- drįsta savo laiveliais po ežerą įrystyti. Perdaug jų ežere pri- visus, krokodilai yra tokie al- kani ir plėšrūs pasidary, kad net puola ir apverčia laive- lius.

Ligi paskutiniojo laiko anglų kolonijinė vyriausybė neįma- nė, ką su tais krokodilais da- ryti. Jų brangi oda turi tik tuomet vertės, jei nėra svar- bios vietose sužalota. Be to, pašauti krokodilai dažnai dar įsaka paskutiniomis jėgomis į vandenį ir ten dingsta. Bet prieš kiek laiko vienas me- džiotojas sugalvojo naują kro- kodilų medžioklės būdą — gau- dyt juos meškerėmis.

Pradžioj daug kas iš šio kei- stulio juokėsi. Bet atkaklusis krokodilų medžiotojas, pritvir- tinęs prie medžių stiprias pne- no vielas, ant antrojo jų galo, kur yra kablys, pamovė gaba- lus mėsos ir numetė ant kran- to, kur paprastai krokodilai šildosi saulėje. Alkanai kroko- dilai tuojau puolė prie mėsos ir kartu užsikabino ant kablo.

Taip pagautą krokodilą me- džiotojas su savo pagalbinin- kais nutraukia į šalį ir ant il- gos karties prikiša jam prie- nosies etere įmirkytos medvil- nės. Po kelių minučių šliuzas nuo etero apsvaigsta. Tuomet jis apverčiamas ant nugaros ir, nesugadinant jo odos, nudeda- mas.

Ligi šio laiko jau tūkstan- čiai Viktorijos krokodilų yra šiuo būdu pagauti, nors ne vi- suome tai lengvai vyksta. Dar ir narkozo gavę, kartais šlykš- tieji šliužai griežia kasti ir į- nirtę blaškosi. Ne kartą jie ir nuo meškerės nutrūksta.

Išradingas medžiotojas jau yra pasidarys turtingas žmo- gus ir tiekia apie trečią dalį visos Afrikai reikalingos odos. Jis jau pastatė didžiules odos apdirbimo įmones ir teikia darbo nemažam darbininkų skaičiui.

keles pusiau nulūžusį kardą šaukė savo kareivius pažūrėti, kaip miršta prancūzų marša- las. Bet jis ir ten mirties nera- do. Jį nuteisė kaip išdavią ir sušaudė, o paskui paminklus statė. Maršalas Petain mirė senatve kalėjimo lovoj, kurį lyg ant juoko paskutinę minu- tę pakrikštijo ligoninė. Netru- kus ir maršalui Petain statys paminklus. Ir ginčysis, ginčy- sis ateinančios kartos: ar jis didvyris, ar išdaviukas? Žmo- gus neturėjo laimės laiku nu- mirti — štai ir visa paslap- tis.

Visa tai ir žmogiška ir su- prantama, bet vieno vis dėlto nesuprantu: kadaise Prancūzų Akademija maršalą Petainą buvo priėmusi į nemirtingųjų tarpą, o nuteistą ėmė ir iš- braukė. Kai kas tvirtina, kad tokie dalykai galimi tik dikta- tūrose, bet pasirodo, kad ir de- mokracijos geba tai padaryti.

KAIP LOZORAITIS IŠRADO DIPLOMATIJOS ŠEFA

"Draugo" bendradarbis apie VLIKo ir St. Lozoraitis santykių istoriją

"Draugas" liepos 31 d. numeryje įdėjo savo bendradarbio M. Simaičio platų straipsnį nušviečiantį "diplomatijos šefu" besiskelbiančio St. Lozoraitis ir VLIKo santykių istoriją. Straipsnyje tuo klausimu rašoma:

Š. m. liepos 2 d. ELTA pasiskelbė komunikatą apie Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto narių, Karvelio bei Norikačio ir Lozoraitis bei Žilinsko pasikalbėjimus, įvykusius birželio 22-26 d. Tame komunikate sakoma, kad "min. S. Lozoraitis įteikė Vliko atstovams savo pasiūlymus dėl kai kurių pagrindų platesniam bendradarbiavimui tarp Vliko ir Diplomatijos šefo pasiekti." Ten pat sakoma, kad tarp Vliko ir Lozoraitis įvykis susitikimas artimiausiu laiku, o ELTA nuo savęs priduria, kad toks susitikimas bus rugpjūčio 10 d. Vliko būstinėje.

Šitas komunikatas oficialia forma dar kartą priminė nesutarimus, kurie yra tarp St. Lozoraitis ir Vliko ir apie kuriuos čia vienu, čia kitu būdu kalbama ir rašoma: Kadangi tie nesutarimai liečia Lietuvos laisvinimo akciją, tai dėl jų vienaip ar kitaip lietuvių jautriai reaguoja. Todėl daugeliui įdomu, ir kokie tie min. Lozoraitis pasiūlymai Vlikui ir kaip Vlikas į juos žiūri. Nors pasiūlymai neskelbiami ir Vliko pažiūra į juos nežinoma, tačiau, kad suprastume geriau apie ką klausimas sukasi, čia norisi bent apytikriai atpažinti Vliko ir min. St. Lozoraitis santykių trumpą istoriją.

Kai išliko pavojus, kad Lietuva gali būti Sovietų Sąjungos okupuota, tuometinis Lietuvos Užsienio reikalų ministras Urbšys 1940 m. birželio 2 d. Lietuvos pasiuntinui Italijoje St. Lozoraitiui davė telegramą su nurodymais, ką pasiuntinui turėtų daryti, jei Lietuvos Užsienio reikalų ministerija jiems nebegalėtų duoti instrukcijų. Kai nežilgo Lietuva iš tikrųjų tapo Sovietų S-gos okupuota, Lietuvos pasiuntiniai dėl tos okupacijos ir sutarčių sulaužymo pareiškė protestus. Tačiau, susirinkę į konferenciją Lietuvos pasiuntiniai Europoje, Lietuvos laisvinimo reikalų St. Lozoraitiui nepavėdė. Tam reikalui buvo sudarytas Lietuvos Tautinis Komitetas, kurio pirmininku buvo išrinktas E. Galvanuskas.

Kai 1941 m. birželio 23 d. Lietuvoje įvyko sukilimas prieš bolševikus, krašto politiniai reikalavimai pasidėję spresti tada sudaryta laikinoji Lietuvos vyriausybė. Tačiau po mėnesio su viršum naujieji okupantai, vokiečiai, laikinai vyriausybės veikimą sustabdė, ir Lietuva, kurį laiką buvo be politinės vadovybės. Tačiau nežilgo kovai dėl laisvės Lietuvoje pradėjo formuotis nauja rezistencinė politinė vadovybė. Iš pradžių ji buvo dvilypė, bet 1943 metų pabaigoje visos politinės partijos ir kovos organizacijos susitarė ir sudarė vieną politinę orgą — Vyriausią Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą (sutrumpintai Vliką), kuris 1944 m. vasario 16 d. deklaraciją pakvietė tautą į vieną kovą dėl laisvės.

Tačiau tų pačių metų gegužės mėnesį vokiečių Gestapas Vliką išsitraukė, jo narių daugumą areštavo ir išvežė į Vokietijos kalėjimus. Tuoju būdu suformuotas naujas Vliko branduolys, bet jam veikti mažai atleko, nes į Lietuvą grįžo ankstesnis okupantas — Sovietų S-ga. Tada užsieny pradėjo veikti Vliko delegatūra. Tačiau, karui bagiantis 1945 m. vasarą, iš nacių kalėjimų pragarą laimingai išėjo gyvi visi buvę areštuoti Vliko nariai ir vėl atgaivino Vliką, kuris visą energiją vėl ėmėsi

vadovauti kovai dėl Lietuvos laisvės.

Gerokai po karo ėmė reikėti ir St. Lozoraitis. Įvairių kraštų vyriausybės jis notifikavo savo vadinamuosius Kybartų aktus, kuriuos jam buvo palikęs A. Smetona. Tačiau dėl to St. Lozoraitis tada patyrė nemažą smūgį — nė viena vyriausybė į jo raštą neatsiliepė ir ministerių pirmininku einančiu prezidento pareigas pagal vad. Kybartų aktus tada nepripažino. Dėl to abejonių reikė ir lietuvių visuomenė ir Vlikas. Nuo tada St. Lozoraitis vėl prisiminė ministerio Urbšo telegramą ir jį ėmė labiau remtis negu Kybartų aktais, pradėdamas vadinti diplomatijos šefu.

Siekdamas vispusiško susitarimo ir vieningumo kovoj dėl Lietuvos, Vlikas 1946 m. vasarą Berne sukvietė pasiuntinių ir Vliko konferenciją, kurioje dalyvavo ir St. Lozoraitis. Toje konferencijoje buvo sutarta, kad politinei akcijai vadovauti Vlikas, remdamasis 1922 m. Lietuvos konstitucijos dvasia, kad Vlikas sudaro Vykd. Vliko, Lozoraitis paprašė jį vadovauti užsienio reikalų tarybos pareigose kitą Vykd. Tarybos nari. Bet netrukus pats jo visai atsisakė ir vėl grįžo prie savo Kybartų aktų pretenzijų ir jų įgyvendinimo ėmė siekti kitais keliais. Nuo tada

Nors St. Lozoraitis šalininkų akcija prieš Vliką atlyžo, bet visai nenurimo. Buvo taip pat pakeista ir taktika. Vietoj tiesioginių intrigu prieš Vliką įvairiais būdais pradėtas kelti St. Lozoraitis asmuo. Per propagandą diplomatijos šefas pradėtas ruošti į "tautos vadus", kurio šviesa nublinkinti Vliko darbus. Toks kapitalinis įvykis turėjo būti St. Lozoraitis kelionė į JAV, o pretekstu buvo dailės parodos atidarymas New Yorke. Nors paprastas taktas reikalavo, kad par-

dą atidarytų Lietuvos pasiuntinys Washington P. Zadeikis, tačiau to nebuvo paimama — iš Romos buvo atskraidintas St. Lozoraitis, kurio garbė dar turėjo pakelti jo nuvykimas į Lietuvį Kongresą, tada vykusį taip pat New Yorke. Tik demokratinio Alto šaltas dušas naujojo vado skridimą sulėtino, tačiau neatsaldė jo šalininkų.

Pusmečiui su viršum praslinkus po New Yorko skridimo Vlikas vėl pamėgino kalbėtis su St. Lozoraitiui dėl bendro darbo. Tai turėjo atlikti 1950 m. birželio mėn. Vliko delegacija, kuri buvo nuvykusi į Romą pas popiežių. Tačiau jai nepavyko su Lozoraitiui susitarti ne tik principin. klausimais, bet net dėl techninio bendradarbiavimo. Lozoraitis tada tikėjo, kad tūlinių emigracija iš Europos ir jo draugų propagandą Vliką savaime sugrąžinti Vliką atlyžo, kai 1948 metais krašto rezistencijos atstovai kovojančius Lietuvos vardu Baden - Badeno konferencijoje atnaujino įgaliojimus Vlikui, jam dar kartą pavesdami vadovauti užsieny politinei kovai dėl Lietuvos laisvės.

Niekio nuostabus, kad šios propagandos keliamas St. Lozoraitis vis labiau ėmė įsivaizduoti esąs nauju vadu. Tai be kito ko atskleidžia jo atsisakymas išleistas š. m. vasario 16 d. proga. Lig tol jis tokių atsisakymų nerasydavo, ypač grynai politinis ir nieko nes Vasario 16 dienos aktas bendro su diplomatija neturi.

ATVIRAS NEATVIRUMAS

(Dirvos 30 nr. tilpusios korespondencijos ir atviro laiško proga)

Parodau prel. P. Jurui pirmame laikraščio puslapy atpausdintą korespondenciją "Pavyzdiną gegužinė Lawrence" ir tuoj po jos sekantį "Atvira laiška šv. Pranciškaus Parapijos Klebonui P. Jurui, Lawrence, Mass." Perskaito visa šypsodamas.

— Na, — sako gražindamas man laikraštį — jei mane girtų, turėčiau pagalvoti, ar esu visai tvarkoj.

Kažkaip keistai mane nutiekia ši mintis. "Dirva", su nemaža nepasitenkinimo doza, polemizuoja su "Vienybe" dėl "tautininkų organo" sosto. Pila kailin "intrigantui" Juozui Tysliaviui, bet, kad jaustųsi tikrai savo vietoje stovinti — spausdina panegiriką sau pačiai. "Kai imu į rankas šį sveikos minties ir tyros sąžinės šavaitraštį, — rašo "Dirva" pati apie save — tai visuomet trupučią pasvajojų" (3 psl.). Šį kartą ir aš pasvajojau! "Svajojau" apie tautininkų organo laikiną, apie karo cenzūrą, apie saugumiečių motociklą, įvažiuojantį į klebonijos kiemą. Mat, vakar buvau pasakęs pamokslą ir ten "nusikaltau", išsitarė, kad ne valdžia turi pripažinti Dievą... Praeina kiek laiko ir policininkas atneša raštą — aš nubaustas sumokėti 25 litus. Taip, tikrai yra ko pasvajoti, kada šiandien "tyros sąžinės" šavaitraštis su tokia pat "tyra sąžine" pliekia kailį prel. P. Jurui. Beje, "Dirva" dar nepripažįsta kun. P. Juro prelato, matyt, nori išlaikyti "tyrą sąžinę", nes jei taip, nesilaikydamos net primityviškiausių (kad ir atvirame laiške) mandagumo reikalavimų, pradėsi vanoti prelata, dar kas nors gali imti ir suabejoti sąžinės tyrumu! Atrodo, kad "Dirva" jau tikrai pradeda dirvonais virsti. Kodėl? Ar ne todėl, kad ji "auga ir bręsta savo dievų" (mano pabrūkta!) skirtojoje vietoje" (—3 psl.). Žinoma, turint daug dievų, — ar beverta kreipti dėmesį į vieną Dievą, į Jo Įsakymus?...

Pasvajojęs vėl grįžtu prie pirmo puslapio. "Šis reikišny, kad kun. Juras išėitų prieš lietuvišką veikimą yra nepirmas" — rašo p. Buves. Jei lietuvišku veikimu laikysime tai, kad reikia nueiti į nezaiežninkų parką, tikrai tikiu, kad tai ne pirmas kun. Juro "išėjimas". Bet, kad nelaimingųjų tautiečių atskilimas nuo Kat. Bažnyčios ir net pats tikėjimo pavadinimas yra lenkiškos kilmės — tai yra tiesa. Didžioji dauguma Lawrence gyvenančių lietuvių tremtinių tebeprapažįsta tik vieną Dievą, vieną tikėjimą ir vieną Tėvynę ir jaučiasi neišėina prieš lietuvišką veikimą. — Kodėl kun. Juras tylėjo, kai komunistai ruošė savo pikniką? — klausia p. Buves. Galu jam atsakyti: Komunistai ruošė pikniką patys savo vardu, o p. Burneika Lawrence lietuvių tremtinių vardu. (Dovanokite, kad kitų penkių rengėjų nepažįstu ir beveik nieko apie juos nežinau). Jo niekas nebuvo įgaliojęs eiti į tą rengimo komisiją ir kalbėti visų vardu. Pagaliau jis mūsų ir nesiklausė, nes gerai žinojo, kad neisime į jo parinktą vietą. Kai komunistai ruošė, tai visi (pasirodo, net ir p. Buves) žinojo, kad čia komunistų piknikas, o Lawrence gyveną tremtiniai nežinojo nei kokių būdu liepos 8 dienos piknikas buvo rengiamas, nei kodėl niekas su jais (tremtiniais) nesitarė, ir iki šiandien nesužinojo. Jei p. Buves ir pp. Rengėjai būtų nors tą dieną buvę bažnyčioje, jie gal nebūtų drįsę su tokia "tyra" sąžine kaltinti gerb. prel. P. Jura. Jie būtų išgirdę, kad "Lietuvių tremtinių katalikų vardu" jis darė tuos tris "baisiusius nusikaltimus". Ponai, patikėkite kitų pasakojimais, bet kaip Tamstom atrodytų, jei ir mes būtume tokiais pat pasakojimais patikėję? O juk kalbėjo daug! Vieni mate, kaip kai kurie pikniko rengėjai bičiuliavosi su Laisvės žmonėmis; antri įtikinėjo, kad tie rengėjai einą tik neza-

Rugpjūčio 3 d. prasidės Jungtinių Tautų visumos sesija. Jau atvykusių delegacijų nariai dairosi aplink JT rūmus, kur juos užklupo lietus.

Slaptieji ženklai

Amerika ir Europa lenktyniauja, kaip perduoti slaptas žinias

Kai būriuojasi karo debesys, visos karo ministerijos užverstos darbu. Generaliniai štabai rengia puolimo ir gynimos planus, su įnirtimu kala naujus ginklus, stato laivus ir lėktuvus. Už visus smarkiausiai dirba žinių tarnybos. Reikia surinkti žinias apie priešų kariuomenę, puolimo planus ir naujus laimėjimus karo srityje. Šios žinios yra pačios slapčiausios, jos negali būti paprastai siunčiamos. Reikia taip pasiekti, kad šnipai, kurie visur slankioja ir tuosinėja, jų nesuaprasčiau. Čia ir yra visas sunkumas, kaip sukurti tokį raštą, kurio svetimi n. neperskaitytu. Šis mokslas ir vadinasi kryptografija.

"Zekhy? — to tai nevalgau"

Koks per valgis? Ar iš viso toks yra? Juk mes nesuprantame! O tačiau toks valgis buvo prašytas patiekalų lapuose. Amerikoje yra susikūrusi organizacija, kuri specialiai tyrinėja, kaip persiųsti žinias, kad niekas nesuaprasčiau. Ta organizacija vadinasi "American Cryptogram Association". Jos nariai daugiau ar mažiau yra dirbę kariuomenės štabų skyriuose, kur siuntė slaptas žinias. Visi turi didelį matematinį gabumų, pasižymi kieta logika ir yra nemaži šachmatų specialistai. Jie kas metai turi savo balių, šaunia vakariene. Kai susirenka 700 draugų narių, tai balius virsta keistenybių ir įdomybių vakariene. Viskas vyksta šifruotai, visi valgiai surašyti ne paprastai, bet slaptais ženklais. Kiekvieno pareiga išskaityti, į savo bičiulį taip pat kreiptis kėlėjaisiais ženklais.

Kas yra kodas?

Kodas yra slapti sutarti rašmenys. Jie yra simboliai, kuriuos perskaičius, supratęs jų prasmę, atsekama tikrasis tekstas. Paprastas sutrumpinimo kodas vartojamas šimtais kartų per dieną telegrafe. Keli sutarti trumpi ženklai reiskia laiką, vietą ir t.t. Visai kitokius kodus vartoja kariuomenė ir šnipai, kuriems rūpi paslapių išsaugojimas.

Vienas iš seniausių kodų buvo paprastas raidžių prasmės sukeitimas, pavyzdžiui, A reiskia K, B reiskia L. Šitai patikslina raidės ir parašius sakinį, yra lengva išskaityti.

Tada buvo galvota, kaip pakeisti rašmenis. Prancūzai sukūrė transpozicijos metodą. Pirmiausia sukuriamas slaptas rasto raktas. Tai dažnai yra tik skaidai. Pagal juos išdėsto-

Bažnyčia ir pasaulis

• Trečioji vokiečių socialinė savaitė vyks Muenchene rugpjūčio 30 — rugsėjo 3 d.d. Pagrindinė tema bus šeima. Bus svarstoma ir diskutuojama socialinės ir ekonominės šeimos teisės, uždabris šeimoje ir taupumo kasa, tėvų teisės ir pareigos ir kt.

• Komunistų propagandos kampanija prieš Katalikų Bažnyčią neseniai apžvelgė Londono radijas. Pranešėjas pastebėjo, kad po Vengrijos proceso kom. propaganda užma dar stipresnę puolimo liniją ne tik satelinuose kraštuose, bet ir pačioje Sov. Sąjungoje, kur katalikų daugiausia yra Lietuvoje ir Gudijoje.

• Ribikoff, demokratų partijos atstovas, įteikė JAV parlamentui rezoliucijos projektą, protestuojantį prieš Vengrijos arkiv. Groes ir amerikiečių spaudos atstovo Oatis, Prahoje, nuteisimą. Rezoliucijos projektas parlamentui ir senato buvo priimtas.

• Vengrijoje iki šiol yra jau uždaryta 50 kat. bažnyčių, kurių dauguma panaudojama kinams, vaidinimų salėms ir k.

• Apašt. vikarui Cobben vadovaujant, Helsinky, liepos 23 d. įvyko Skandinavijos katalikų akademikų suvažiavimas. Suvažiavime buvo svarstomos katalikybės problemos šiaurinėje Europoje.

• Naujas skrajojantis misijonierius tėv. William Leising, lydimas tėvo J. Colas, išskrido į tolimos šiaurės kraštus eskimų ir Kanados indėnų misijoms. Jiems lėktuvu-ambulanšu padovanavo Ohio katalikai. Jų pačių vairuojamas oro ambulansas galės puikiai patarnauti ligoniams pervežti į artimiausias ligonines.

• Belgijos karaliaus Baldunio sosto užėmimo proga, Belgijos ministerio prie Kvirinolo iniciatyva, šv. Kamilio bažnyčioje buvo suorganizuotos padėkos pamaldos. Pamaldose dalyvavo aukštieji Italijos respublikos pareigūnai ir diplomatinis korpusas prie Kvirinolo.

• Prancūzijos tautinis eucharistinis kongresas įvyks rugsėjo 26—30 dienomis.

• Milano arkiv. kardinolas Schusteris šv. Tėvo yra paskirtas popiežiškuoju legatu tautiniam Italijos eucharistiniui kongresui, kuris įvyks rugsėjo mėnesį Asyjuje.

• Korėjos karo metinių progą katalikai apskaičiavo savo nuostolius. Jie neteko 3 vyskupų, 42 kunigų ir 10 vienuolių, viso 55 asmenų. Sugriauta visa eilė katalikų bažnyčių, vienuolių ir kitų įstaigų.

• Marijos Mazzarello, Sėsurų Saleziečių įsteigėjos, kanonizacijos iškilnių proga, Tokio, Japonijoje, Apaštališkasis Delegatas pašventino kartinį akmenį našlaičių prieglaudai, kuriai vadovaus seserys salezietės. Pastebėtina, kad šiam pastatui lėšas snaukojo amerikiečiai kariai.

• Roma. Katalikų dienraštis "Il Quotidiano" liepos mėn. 11 dienos numeryje informuoja, kad Jugoslavijos vyriausybė išleido iš kalėjimo ortodoksų vyskupą Nastžić 1948 metais nuteistą 11 metų kalėjimo. Amnestija suteikta po to, kai ortodoksų vyskupų taryba aprobavo petiją vyriausybei, kurioje tarp kitko pabrėžiama, kad minėtas ortodoksų vyskupas, jį iš kalėjimo išleidus "laisva valia pasitraukė iš bažnytinio gyvenimo aktyvios tarnybos". Tuo tarpu, kaip pažymi minėtas dienraštis, Zagrebo vyskupas Stepinač pasilieka kalėjime, kadangi pasilieka ištikimas savo pareigoms, jei tik jos jam nebus sukludytos, o taipgi savo kraštui ir Bažnyčiai, atsiakdamas iš Jugoslavijos išvykti atgavus laisvę.

Tremtinių berniukas, tik ką atvykęs į JAV, šaukia susirūpinęs didmiesčio gatvėse.

TARP AMERIKOS LIETUVIŲ

PHILADELPHIA, PA.

Ateitininkai į stovyklą

Genocido paroda keliama į Detroitą. Ji papildyta naujais skyriais, kurie vaizduoja tautų naikinimą Latvijoje, Lenkijoje ir Ukrainoje. Clevelando lietuvių visuomenė, ryšium su tragiškųjų birželio dienų minėjimu, yra parasiusi daug laisvų senatoriams ir gubernatoriams.

Rašyt. kun. St. Yla paruošė spaudai maldaknygę vaikams "Vardan Dievo". Knygėlė iliustruota dailininko Pauliaus Augiaus ir ją leidžia Neakalto Prasišėdimo Seserys, Putnam, Conn. To paties autoriaus maldų knyga suaugusiems sutiko išleisti žinomas spaudos mėcenatas prel. P. Juras.

Lietuvių Bakūzės Brooklyn, Mass. valdyba atidžiai ruošiasi parodai, kuri šiemet įvyks rugsėjo 8-15 dienomis. Parodos komisijai vadovauja pirmininkas P. Višcinis, jis ypatingai stengiasi, kad paroda, kurią aplanko keletas šimtų tūkstančių žiūrovų, parodytų platesnei amerikiečių visuomenei lietuvių tautos kūrybines galias.

Ieva Pukas, Lietuvių Filatelistų Draugijos pirmininkė, paraišė platų straipsnį apie Lietuvos pašto ženklus, kurį atspausdino Amerikos filatelistų gausiai skaitomas žurnalas "Stamps". Straipsnis pailiustruotas trimis Lietuvos pašto ženklais, o redakcija savo priede pažymi, kad nors šiuo metu Lietuva yra rusų okupuota, tačiau nemaža Amerikos filatelistų renka iki 1940 m. Lietuvos išleistus pašto ženklus.

Marianapolis, Conn

Marijos šventė

Marianopolio kolegija rugsėjo 9 d. ruošia Marijos šventę. Kartu bus paminėta ir karaliaus Mindaugo ir Lietuvos krikšto 700 metų sukaktis. Programoje: pamaldos, procesija į Liurdo grota, palaiminimas šv. sakramentu ir iškilmingas posėdis salėje.

Atitaisymas

"Darbininko" 29 nr. korespondencijoje apie dainų šventę Patersono, N. J., ne dėl redakcijos kaltės įsibrovė klaida. Šventė įvyksta ne rugpjūčio 14 d., bet rugpjūčio 12 d.

Quaker Path & Mount Grey Rd.

Stony Brook, Long Island

STONY BROOK LODGE

Vedėja Pr. LAPIENĖ

Kam patinka gamta—grynas oras, medžiai ir jūra, — kviečiamas atostogas praleisti Stony Brook Lodge, lietuvių vasarvietė. Viešbučio kambariai su visais moderniais patogumais. Sveikata ir įvairūs maistas. Mėgstantiems skaityti čia pat didelė knygų biblioteka.

Kelios peryknės: vienam asmeniui nuo \$40.; dviem kambariui nuo \$70.; vienam asmeniui nuo \$7. Vaikams pusė kainos, bet jie priimami tik su tėvais. Birželio ir nuo rugsėjo 10 žymi nuolaida.

Dėl rezervacijų rašykite MRS. LAPE, STONY BROOK, N. Y. Telefonai: Stony Brook 8-R arba Stony Brook 586.

Susisiekimas: Traukiniu iš New York'o imti Pennsylvania stoty Long Island traukini, einanti į Port Jefferson (dažnai ji reikia pakeisti Jamaica stotyje, praeidant į kita Long Island traukinį, einantį į Port Jefferson). Nuo Jamaica mažiausiai po 1½ val. kelionės išlipti Stony Brook stotelėje, nuo kur taxi už 35c priveža prie vasarvietės durų.

Automobilu: iš New York'o važiuoti 25 kelių iki Smithtown, o nuo čia imti 25A ir juo važiuoti iki Stony Brook geležinkelio stotelės. Nuo čia, sekant Stony Brook Lodge šaka, sukti po kairę ir tiesiog važiuoti iki vasarvietės (viena malė kelio).

bankas švenčia 50 metų sukaktį. Jam vadovauja adv. C. Cheleden. Jame dirba ir keli lietuviai: direktorius Č. Cheleden, R. Užumekis, H. Vainiūnas, H. Šerėvičiūtė. Šiemet bankas jau pasiekė gražią sumą — virš 9 milijonų.

Susituokė

Jonas Gaizauskas susituokė su Margarita De Scala. Jaunasis buvo uolus parapietis šv. Kazimiero parapijoje.

Išvyko

Bronius ir E. Bernotai, žinomi ateitininkų veikėjai ir vyčiai šiomis dienomis išsikėlė į Cleveland, Ohio. Su jais kartu išvyko ten gyventi ir Blechertai. Philadelphiajčiai vėl neteko veiklių lietuvių veikėjų. Ten pat vyksta ir J. Kazio. Jo, gaili netekimą visi

Kempenė ir čia įsigyti draugai. Visi atsisveikino ir palinkėjo laimės.

Proga išlaikyti spaustuvę

Neblogai veikusi lietuviška spaustuvė galėtų išlaikyti ir toliau Philadelphiajėje. Pav., kad ir tremtinių bendruomenė galėtų imtis organizuoti, kaip ir spaudos klubą, kurs vestų spaustuvę, atliktų spaudos darbus, o gal šalia to turėtų savo radijo programą, darytų kitus kultūros ir lietuviškumo žygius. Philadelphiajčiai laukia to konkretaus darbo išlaikymo iš mūsų Philadelphiajės naujų ateivių. Ypač lengva, kad jau darbas pradėtas, tik reikėtų nedaug pastangų jį išlaikyti. Gaila, jei spaustuvė turės išnykti iš sios padangės.

Vienuolynė

Elena Skodis, rugpjūčio 4 d., per šv. Dominiką, priims vienuolės rūbus šv. Klaros vienuolynė, Sinsinawa, Wis. Ji prašo savo pažįstamų pasimelsti jos intencijai.

SV. KAZIMIERO PARAPIJOS CHORAS. Vedėjas Vincas Jostas, jo dešinėje kun. V. Denikis, o kairėje parapijos klebonas kun. J. Kinta — dvasios vadovs.

PATERSON, N. J.

Dainininkų saskrydis iš visos New Jersey valstybės

Šv. Kazimiero parapija ir šv. Cecilijos choras rengia didžiulį pikniką — dainų šventę, kurį įvyks rugpjūčio (August) 12 d., sekmadienį, St. Michael's Grove, Maitland Ave., Totowa, N. J.

Programą išpildys visų New Jersey lietuvių parapijų chorai atskirai ir visi bendrai. Bendram chorui diriguos prof. J. Žilėvičius, kuris, nepaisydama vis širdimi dainos meno ugdymui atsidėjęs ir su nepa-

laužiama energija užsimotą darbą varo toliau ir dar gilesne vaga. Prof. J. Žilėvičius yra didelis dainos meno puoselėtojas. Jo sumanymų ir iniciatyvų pereinantis metais spalio m. pabaigoje įvyko visų New Jersey lietuvių parapijų chorų dainų šventė Elizabeth, pastui, š. m. liepos 1 d., toks pats koncertas Bayonne, N. J.

Svarbiausias dalykas, kad savo atsilankymu palaikysime didelį ir kilnų kultūrinį darbą — lietuviškos dainos ugdymą. Daina yra geriausia priemonė lietuviškumui ugdyti ir jį palaikyti. Daina daug iškalbingiau kalba į žmogaus širdį, su galingsne jėga prabyla į lietuvišką kraują, negu iškalbingiausi ir gražiausi žodžiai. Savo daina mes galime didžiuotis ir prieš kitas tautas.

Tad visi į dainų šventę. Parodykime, kad mes įvertiname pastabas tų, kurie savo sveikatą ir jėgas aukoja lietuviškam menui! Patersono dainų šventė įvyks St. Michael's Grove, Maitland Ave., Totowa, N. J. Važiuoti N. J. Highway 6 iki Totowa, N. J. Pasukus į Union Blvd., važiuoti iki Maitland Ave., parko vietą. Dainų šventės — pikniko pradžia 1 val., koncerto pradžia 4 val. J. S.

BRIDGEPORT, CONN.

Parapijos choras per A. Stanišauską gavo laisvą iš "Festival of Nations" (liepos 4 d.) komiteto, kur dėkoja chorui, choro vedėjui, šokių grupei ir šokių mokytojai N. Tamošaitienei. Tikrai buvo atliktas gražus darbas, o ypač lietuviški tautiniai kostiumai, kuriais buvo visos choristės ir šokikės pasipuošusios, žavėjo žiūrovus. F. Valincienė ir S. Armonienė įsigijo labai gražius tautinius rūbus. Pastaroji sunkiai sirgo, todėl negalėjo dalyvauti. Atrodo, kad ateityje ir kitos lietuviškos parapijos išgys tautinius drabužius.

Choro metinis privatiškasis

Autobusai į Tėvų Pranciškonų pikniką

Į rengiamąją Naujosios Anglijos Lietuvių Dieną-Pikniką, kuris įvyks rugpjūčio 12 d. Kennebunk Port, Me., Tėvų Pranciškonų vienuolynė prie gražių Atlanto pakrančių, ruošiasi susirinkti daug lietuvių net ir iš tolimesnių apylinkių. Dug kur organizuojami specialūs autobusai.

LAWRENCE, MASS. lietuvių vyks atskiru autobusu nuo šv. Pranciškaus lietuvių bažnyčios 8 val. ryto. Užsirašyti pas Sofiją Rimaite.

Worcester, Mass. lietuvių taip pat rengiasi atvykti specialiu autobusu. Užsirašyti pas Oną Ridiakaitę arba kleb. kun. Petraitį.

Boston, Mass. — atskirai autobusui galima užsirašyti pas p. Ivašką (Lithuanian Furniture Co.) arba "Darbininko" kontoroje.

Haverhill, Mass. — užsirašyti pas lietuvių veikėjus arba kleb. kun. A. Bernatoni.

Waterbury, Conn. Šv. Pran-

ciskaus tretininkų kongregacija taip pat organizuoja ekskursiją į Kennebunk Port, Maine.

Autobusai išvažiuos nuo šv. Juozapo lietuvių parapijos bažnyčios rugpjūčio 11 d. 7 v. 30 min. Bilietas ten ir atgal (round trip) kaštuoja 7.50 dol. Mielai priima ir kviečia ekskursantus prisidėti ir iš apylinkės miestelių. Vietas užsirašyti autobusuose prašo iki rugpjūčio 6 d.

Ekskursiją globoja klebonas kun. Valantiejus.

Bilietus galima gauti klebonijoje, pas U. Liutkevičienę, 122 Norton St., tel. 3-5926 ir pas M. Stankevičienę.

NAUJAI ATVYKO

Lienos 30 d. laivu "General Blatchford" į New Yorko uostą atvyko šie lietuviai tremtiniai:

Biknaitis, Vincas, Marta, Melanija.
Dargis, Alfonsas, Louise.
Doreika, Antanas, Gerda, Hans, Leonas.
Grigaliūnas, Marijona, Kazimieras, Liudvika.
Ilasevičius, Kostas, Eugenija, Marija.
Juozapavičius, Aleksandras, Konstancija.
Juzenaitis, Ona.
Mankus, Simonas, Louise.
Pragubickas, Juozas.
Salienė, Elizabeth, Beneta.
Valionis, Juozas.
Vaitkus, Mykolas.
Vyšniauskas, Marija.
Zaborskis, Michalina.

Rugpjūčio 5 d. laivu "General Stewart" į New Yorko uostą atvyksta šie lietuviai tremtiniai:

Adamkevičius, Ona, Gytis, Rasa.
Budvytis, Marija.
Čiuplys, Vincas.
Greblytė, Irena.
Jagutis, Martynas, Greta.
Marija, Elzė, Ruta, Milda, Helmut.
Jasiulevičius, Juozas, Elena, Vytautas, Jonas, Bronius.
Jevutis, Jurgis, Ona, Ona-Jane.
Jonaitis, Boleslovas, Olga.
Mačiulis, Juozas, Katarina, Maria, Claudio.
Mirkaitis, Elena, Klaus, Gunter, Erich.
Oddoy, Anna.
Papendikas, Ona, Reinhold.
Pundzevičius, Donatas, Elizabeth.
Regertas, Sėfija, Horstas-A.
Ingridas, Astra.
Sakalauskas, Aldona.
Schumann, Henryk, Aleksandra.
Sprentaitis, Meta, Jonas.
Tatar, Ruta, Robert, Ramon.
Vasilaitis, Julia, Maria, Jadvyga, Feliksas, Bronius.
Velder - Koršhos, Marion, Christina.

Great Neck, N. Y.

Mirė Kazimieras Gutauskas

Liepos 20 d. Great Necke savo bute mirė vienas seniausių lietuvių emigrantų Kazimieras Gutauskas. Velionis buvo kilęs iš Šiaulių ap., Amerikoje išgyveno 51 met. Kazimieras Gutauskas asmenyje Great Neck neteko tikrai gero ir tauraus lietuvių - patrijoto. Mylėdamas savo antrąją tėvynę-Ameriką, nuosirdžiai sielodavos ir Lietuvos reikalais.

Susitaupęs kiek pinigų, laukė progos grįžti Lietuvon. Tačiau likimas kitaip nulėmė. Jis neįsigijo nuosavybės, nes jo mintys, jo svajonė buvo Lietuva. Sakydavo, gimiau svetimų prispaustoj Lietuvoj, dabar taip norėčiau gyventi Nepriklausomoj tėvynėj...

K. Gutauskas išsirasinėdavo net iš Nepriklausomos Lietuvos laikraščius. Velionis pats yra man sakęs: "Kai gaudavau laikr. iš Lietuvos, tai skaitydamas apie gražiai atsikuriančią tėvynę, net ašarą man išspausdavo iš džiaugsmo. O kaip norėdavau patekti ten ir drauge su visais tautiečiais džiaugtis bendru džiaugsmu atsikūrusioj brangioj tėvynėj." Neklysiu, jeigu pasakysiu, kad tokių taurių žmonių — reta. Niekaš neteko girdėti blogo žodžio, kaip Lietuvos, taip ir tremtinių atžvilgiu. Tik atvykus tremtiniui, velionis laikė kaip ir pareigą jį atlankyti. Jis visomet atvykusiui padėdavo kuo galėdamas. Jo prašyti reikėjo, užtekdavo, kad natebėdavo, ko trūksa, ir jis jau čia. Velionis buvo pilnas gražaus humoro ir nepaprastai jautrus. Prisimenu, kaip viename susibūrimo keli asmenys pradėjo išjuokti neįvairius žodžiais pasilikusius varžus, kuriuos priešas tremia Sibiran. Velionis nuleido galvą. Pakilęs priejo arčiau, patylėjęs kiek, kaip visomet prabilo: "vaikai (o tie vaikai visi apie 60 m.) argi graži šiandien išjuokti taip skaudžiai kenčiančią tėvynę. Ar jums ne gaila tų vis tremiamųjų žmonių, nekaltų vaikų? Man širdį drasko jūsų žodžiai. Nutrūko jam kalba, akys prisipildė skaudžių asarų ir pakilęs išėjo. Jis skyrė bloga nuo gero. Velionis visus savo darbus grindė krikščioniška artimo meile, nes buvo giliai tikintis.

Tebūna jam lengva antrosios tėvynės žemė, o V. Dievas tebūna gailestingas jo vėlei.

T. P.

Vyšniauskas, Elena, Sangundas.
Zizas, Aleksandras, Algirdas, Gedeminas, Norbertas.
Paustinat, Helene.
Gelschelt, Helmut.
Pudimet, Martha, Ludwig, Adolf, Erma.

BALF Centras

1951 M. RUGSĖJO (SEPTEMBER) 9 D.

Sekmadienį, 1 val. p.p.

LINDEN'O LIETUVIŲ LAISVĖS PARKE

340 MITCHELL AVENUE

įvyks

Newark'o lietuvių bažnyčios Šv. Cecilijos Choro

GEGUŽINĖ - PIKNIKAS

PROGRAMOJE:

1. Choras
2. Tautiniai šokiai
3. Komiškas sportas:

Bėgimas maišuose, krokodilų lenktynės, laudų daužymas, virvės traukimas ir t.t. Laimėjusiems bus įteiktos vertingos dovanos.

Šokiams groja šaunus orkestras

Veiks turtingas bufetas

GEGUŽINĖ ĮVYKS BET KOKIAM ORUI ESANT

ĮEJIMAS 60 c. (įskaitant mokesčius).

Maloniai kviečiame visus dalyvauti

CHORO VALDYBA

SPORTAS

Svedijos tenisininkai nugalėjo Vokietijos atstovus 5:0 ir tuo kvalifikavosi tolimiesiems susitikimui dėl Davis taurės. Jų priešininkas bus Amerikos zonos nugalėtojas, kuris pasiekė po JAV-Meksikos susitikimo šį savaitgalį. Reikia pažymėti, kad svedų tenisininkai yra pasiekę aukštą klasę: jie jau praeitais metais laimėjo Europos pirmenybes. Tik tarponliniame susitikime jie suklupo prieš australus 2:3.

Amerikiečiai lengvaatletai ir toliau sėkmingai atstovauja savo kraštui. Paskutiniu metu jie viešėjo Vokietijoje, kur visus 4 susitikimus laimėjo.

Antroji amerikiečių lengvaatletų grupė šiuo metu vieši Japonijoje, kur 4 dienas bėgė laimėję 3 susitikimus prieš japonų lengvaatletus. Tarp žymesnių pasekmių pažymėtinas W. Dretzlerio 3000 m su klūtimis bėgimas. Nubėgdamas šią distanciją per 9:19.2 jis pasiekė naują Japonijos rekordą.

Tarptautinė atletų megėjų federacija šiomis dienomis pripažino 2 naujus pasaulio rekordus, kurie buvo pasiekti praeitų metų gale. De Silva, Brazilija, trisulyje pasiekė 16 metrų ir tuo pasiekė 1936 metais olimpinį žaidimų metų japono N. Tajami pasiektą rekordą. Nuo dabar De Silva bus skaitomas oficialiu pasaulio rekordų laikytoju. Rusė Anna Andreyeva nustatė rutulį 15.02 ir tuo pagerino pasaulio rekordą 16 cm.

Protestantų kunigas Bob Richards dešimtkovėje pasiekė pasigerėtiną rezultatą surinkdamas 7834 taškus ir tapdamas vienu iš rimčiausių kandidatų aukso medaliui per ateinančius metais Suomijoje įvyksiančius olimpinis žaidimus. Iki šiol tik 2 amerikiečiai, Morris ir Mathias, yra pasiekę geresnių rezultatų. Jo pasekmė yra 4-ta geruma visame pasaulyje. Richards sporto megėjų tarpe yra žinomas savo šiuoliu ir aukštu kartumi. Jis ne kartą yra pasiekęs 450 m (15 pėdų). o ši pasiekė iki šiol pasiekta tik 3 vyrų visame pasaulyje.

T. Trabert iš Cincinnati, Ohio laimėjo Southampton L. I. įvykių teniso turnyrą ir tuo atkreipė ne vien dėmesį, nes finale jis nugalėjo Flam, vieną iš geresniųjų Amerikos tenisininkų.

Praeitą savaitę Detroit'e įvyko Amerikos plaukimo pirmenybės, kurių metu pasiekta eilė gerų pasekmių. Dick Clevelandas (Hawaii) 100 metrų laisvuojų stiliumi nuplaukė per 0:56.44. Šis laikas yra naujas Amerikos rekordas ir bendrai pasaulyje 50 m ilgumo baseine šis laikas iš viso nebuvo pasiektas. Antra rekorda pasiekė J. Davies (Australija) nuplaukdamas 200 metrų krūtine per 2:35.8. B. Brawner 100 metrų krūtine nuplaukė per 1:08.3 ir tuo pasiekė trečią rekordą. Idoliausiu įvykiu tačiau tenka skaičiuoti 1500 metrų laisvu stiliumi plaukimo varžybas, kurių laimėtoju tapo F. Konno (Hawaii) nugalėdamas J. Marshall (Australiją), kuris nuo pirmosios atsiliko per 50 metrų. Savo laisvągi buvo galvojama, kad Marshall šioj distancijoje yra nepalenkiamas. Bendroje išvadoje tenka pažymėti, kad šiose pirmenybėse buvo daug svetimsalių, kurie šiuo metu studijuoja Amerikos universitetuose ir tuo pačiu kvalifikuojasi šiom pirmenybėm. Vietinių amerikiečių rolė šiose pirmenybėse nebuvo tokia žymi, nes visų dėmesys buvo atkreiptas į geruosius užsieniečius. P. V.

SACHMATAI

Veda K. Merkis

TAUTVAISA ŽENGS Į JAV MEISTERIŲ KLASE

Po sėkmingai užbaigtų Chicago pirmenybių, kuriose lietuviai meistras Povilas Tautvaiša iškovojo pirmą vietą su taškų santykiu 17-2, kas lygu 89% ir, jis žymiai pataisė savo padėtį National Rating'e.

Tautvaiša buvo skaitomas ekspertas klasėje su įvertinimu 2223. Iš Chicago pirmenybių Tautvaišos įvertinimas (Rating) siekia 2437. Šių abiejų įvertinimų sumos pusė duoda naują Tautvaišos National Rating'ą, kuris yra lygus 2330.

Montgomery Major (US Chess Federation vicepirmininkas), patvirtindamas K. Merkio prisistatymą jam Chicago pirmenybių apskaičiavimams, rašo pastarajam, kad dabar Tautvaiša turi pasirodyti su 2330 įvertinimu ir tuo pasirėmiant jis (Tautvaiša) turėtų be dvejojimo įžengti į Master klasę, kuri prasideda nuo 2300.

Taigi, neužilgo sulauksime naujo Tautvaišos laimėjimo, būtent jo ikėlimo į JAV meistrų klasę. JAV turi viso 33 meistrus, iskaitant 2 Grand-meistrus (Dr. Fine ir S. Reshevsky) ir 2 Senior-meistrus (Dake ir Horowitz).

New Yorko lietuviai įveikė draugiškose rungtynėse Queens Chess Club'ą 3-1. Taškus laimėjo: Skėma 1/2, Repečka 1/2, Staknys 1 ir Volskis 1.

Kanadiečiai remia Vaitonio kelionę į Kanados šachmatų pirmenybes, Vancouver, British Columbia, rugpjūčio 24-rugsėjo 1 d.

Hamilton Chess Club paskyrė tam tikslui \$50.— Vaitonio darbotviete leidžia vykti į pirmenybes ir atlygina už sugaištą pirmenybėse laiką.

Gražūs kanadiečių paremimai mūsų meistrui.

Chicagoje Tautvaiša duoda simul-

taną, rugpjūčio 5 d. tikslu paremti Vaitonio kelionės fondą. Vaitonis žymiausias Lietuvos meistras ir 1950 m. Ontario meistras.

Sachmatininkai ir sporto bičiuliai, būkime jautresni Vaitonio fondui (reikia \$400.—). Slusime, ar įduokime savo aukas šioms rinkėjams:

New York — A. Vakselis, 85-09 88th St., Woodhaven 21, L. I. N. Y.

Chicagoje — P. Tautvaiša, 3130 W. 42nd St., Chicago 32, Ill. ir V. Karpuša, 6815 So. Campbell Ave., Chicago 29, Ill.

Bostone — K. Merkis, 265 Bolton St., So. Boston 27, Mass.

Toronto, Ont. — Toronto sporto klubas Vyta.

Montreal, Que. — V. Širvydas, 4509 Kensington Ave.

Larry Evans, N. Y. 19 metų jaunuolis, laimėjo JAV open pirmenybes su 10-2 tašku. 2 v. Albert Sandrin, Chicago, 9½, 3. Kashdan, Los Angeles 9.

Latvis Liepnieks, Lincoln, Neb. surinko 6½-5½ ir atsidūrė apie 35 vieta.

JAV pirmenybės prasidėjo liepos 28 d., New York, Hotel Empire, Broadway ir 63 St. Užtruks 3 savaites, dalyvaus 22 meistras (iš jų 19 newyorkiečių). Tai paskutinės kvietimo būdą JAV pirmenybės. Toliau, kaip nustatė JAV Sachmatų Federacija, reikės įskvalifikuoti.

Tarybų Lietuvos pirmenybės: Holmov 10½ (iš 14), Lillental, Petrošian, Simagin po 9½, Mikėnas 9, Čukajev 8, Landsbergis 7½, Vistanekis 6½, Disleris ir Ostrauskas po 6, Barsauskas ir Visomorskis po 5½, Faroe 5, Abramavičius ir Kozajev po 3½.

IVAIŪS SKELBIMAI

Lubų dažymas tik \$7.50

Švarus darbas, greitas pataravimas. Geriausi dažai (ar medžiaga). Kreipkitės į Mr. WETMORE, Boston, Tel. LY. 2-1269.

SO 8-2712 Res. BIG 9013

Dr. J. C. Seymour

LANDZIUS

Lietuvis gydytojas ir chirurgas. Naudoja vėliausi, X-Ray aparatą. Pritaiko ašinius.

534 E. BROADWAY

South Boston, Mass.

Valandos: 2 iki 4 ir 7 iki 8.

Monuments and Markers Cemetery Lettering NASHUA MONUMENT CO. 83 Kinsley St. Tel. 2153-W Nashua, N. H.

Lithuanian Furniture Co.

MOVERS — Insured and Bonded Local & Long Distance Moving 326-328 W. Broadway SO. BOSTON, MASS.

LINKSMOS PLOKSTELĖS REKORDAI

Naujai pagamintos pirmą kartą išleistos lietuvių kalba juokų plokstelių — rekordai. Čia rasit juokų, juokelių — ne linksta keliai. Jeigu Tamsta nesijuoktum ju klausydamas, reiktų eiti pasitarti pas savo daktarą. Kaina tik 1 dol.

DEKEN'S PRODUCTS P. O. Box 666, Newark, N. J.

Paremkite tuos biznierių ir profesionalus, kurie skelbiasi "Darbininke!"

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA

WESX — 1230 KILOCYCLES, SALEM, MASS.

Kiekvieną šeštadienį 11 valandą ryto transliuojamos liudies dainos, muzikos kuriniai, pranešimai, sveikinimai ir kt.

Jeigu norite ką nors pasakoti ar pasveikinti, tai siųskite savo pranešimus ir sveikinimus adresu:

LITHUANIAN RADIO HOUR

366 West Broadway South Boston 27, Mass. Telefonai: South Boston 8-6608 arba Norwood 7-1449

Phone STagg 2-3108

ANTON APPEL

JERSEY PORK

428 Grand Street, Brooklyn, N. Y. Odžiūdas pasirinkimas vokiečių maistas LIETUVISKOS DEAROS — SKANČS SKILANDZIAI

Patenkino Brocktoniečius

per 50 metų, teikdama anglus ir aliejų.

Parduodame

Ledą-Anglius-Coke-Aliejų-Oil Burnerius

BROCKTON ICE & COAL CO.

27 Lawrence St., Brockton, Mass. Tel. 189

J. CORONIS & SON

FURNITURE CO.

168 W. PEARL ST., NASHUA, N. H. Tel. 4008

Mažos rendos — Mažesnės kainos

Veltui pristatymas — Išimokėjimui

Ateikite į krautuvę, kurioje garantuotas sutaupymas

Telefonas: Evergreen 4-8934

PARAMOUNT BAR & GRILL

STANLEY MISIUNAS IR SONUS EDWARD MISIUNAS SAVININKAI

Lietuviška Užeiga, kur visi myli užėti.

Pavieniai ir su šeima, ir svečiai būsite maloniai aptarnauti. Importuoti konjakai — Užkandžiai — Televizija — Muzika — Sportas

502 GRAND ST., kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

UŽSISAKYKITE TONIKO PAS MUS

Pristatom geriausį toniką Piknikams, Vestuvėms, Krikštynoms ir Visokiems Parengimams. Kainos prieinamos.

Myopia Club Beverage Co.

GRAFTON AVE., ISLINGTON, MASS. Tel. Dedham 1304-W PRANAS GERULSKIS, Namų Tel. Dedham 1304-R

DAKTARAI ir LAIDOJIMO BIURAI

New Yorke

Tel. Evergreen 7-4335

Stephen Aromiskis

(Armakauskas)

Graborius—Balsamuotojas Moderniška Kopyčia 423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

(Bieliauskas)

Laidotuvių Direktorius Notary Public 660 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Evergreen 8-9770

Joseph Garsz

Graborius—Balsamuotojas

231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.

Tel. Virginia 7-4499

F. W. Shalins

(Salinskas)

Laisninotas Graborius Suteikiam Garbingas Laidotuves — \$150 — KOPYČIA SUTEIKIAM NEMOKAMAI 84-02 Jamaica Avenue, Brooklyn, N. Y.

Kitur

Tel. POPlar 4110

Charles J. Roman

(Ramanauskas)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

1113 Mt. Vernon St.

Philadelphia, Pa.

Moderniška laidojimo įstaiga

Didelė, graži kopyčia, erdvi salė

Pakeičiamoms suteikiama

nakvynė

Viskas nemokamai

Kreipkitės dieną ir naktį

Bostone

S. Barasevičius ir Sūnus FUNERAL HOME

254 W. BROADWAY

South Boston, Mass.

JOSEPH BARASEVICIUS

Laidotuvių Direktorius

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį.

Kopyčia šermainis dykai.

Tel. South Boston 8-2590

Avenue 2-2434

C A S P E R

FUNERAL HOME

187 DORCHESTER STREET

South Boston, Mass.

Joseph W. Casper

(KASPERAS)

Laidotuvių Direktorius ir

Balsamuotojas

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį

Kopyčia šermainis dykai

Tel. SO 8-1437

South Boston 8-2590

VYTAUTAS YAKAVONIS

FUNERAL HOME

741 NO. MAIN STREET

Brookton, Mass.

V. YAKAVONIS

Laidotuvių Direktorius ir

Balsamuotojas

Patarnavimas dieną ir naktį.

Kopyčia šermainis dykai

Tel. BROCKTON 8-1586

ZALETSKAS

FUNERAL HOME

564 EAST BROADWAY

South Boston, Mass.

D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas

Graboriai ir Balsamuotojai

Patarnavimas dieną ir naktį.

Kopyčia šermainis dykai

NOTARY PUBLIC

Tel. SO 8-0815

South Boston 8-2609

WAITKUS

FUNERAL HOME

197 WEBSTER AVE.

Cambridge, Mass.

FRANAS WAITKUS

Laidotuvių Direktorius ir

Balsamuotojas

(NOTARY PUBLIC)

Patarnavimas dieną ir naktį.

Nauja moderniška kopyčia šermainis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemumomis kainomis.

Kainos tos pačios ir į kitus miestus.

Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

WAITT

FUNERAL HOME

30 EMERSON AVE.

Brookton, Mass.

EDWARD J. WAITT

(Waitekūnas)

Laidotuvių Direktorius ir

Balsamuotojas

Patarnavimas Diena ir Naktį.

Kopyčia šermainis dykai.

Tel. Brockton 3366

W. J. CHISHOLM

GRABORIUS

"Asmeniškas Patarnavimas"

331 SMITH ST.

PROVIDENCE, R. I.

Telephone.

OFISO: DEXTER 1952

Namų: PL 6236

SO 8-4476

Dr. Joseph F. Antanellis

OPTOMETRISTAS

515 E. BROADWAY

South Boston, Mass.

Ofiso Valandos išskyrus

Trečiądieniais ir Penktadieniais

Vakarašis nuo 7 iki 9-tai

Šeštadieniais nuo 2 iki 8-tai

Lietuvių Radijo Draugijos

PROGRAMOS

J. P. GINKUS, Direktorius

ŠEŠTADIENIAIS 2 VAL. POPIET. WWRL 1600 kc

GYVUOJA PER 15 METŲ

Oro bangomis transliuojami įvairūs visuomenės pranešimai, naujienos, muzika (vietinės žinios, parengimai: koncertai, šokiai, ir t.t. Vestuvės, puotos, liūdni pranešimai)

495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. Evergreen 4-7142

J. P. GINKUS

Direktorius

AD. JEZAVITAS

Muzikos Dir.

V. UBAREVICIUS

Pranešimų Dir.

Jan 9-ti Metai Kai Visi Klausė

"Lietuvos Atsiminimų"

RADIJO VALANDŲ

Šeštadieniais, 4:45 - 5:30 p. p.

Stotis WEVD—1330 kil. 5000 w.

JOK. J. STUKAS, Dir.

1264 White St., Hillside, N. J.

Tel. Waverly 6-3325

SAVI, PAS SAVUOSIUS!

Darbininkas

AMERIKOS LIETUVIŲ DARBININKŲ LAIKRAŠTIS

NEW YORKO NAUJENOS

Tėvai už lietuistinę mokyklą

Liepos 22 d. Brooklyno Apreiškimo parapijos salėje lietuvių moksleivių tėvų susirinkime buvo svarstoma lietuistinės dėsnyms Brooklyno mokykloje. Ta tema paskaitą skaitė Br. Kulyš. Jis pasiūlė įvesti privalomą lietuistinę dėsnyms lietuvių kilmės vaikams, vaikų katekizaciją gimtąja kalba, tautinių švenčių ir mirėjų praktikavimą, mokinių pamaldas su lietuvišku pamokslu, lietuviškos aplinkos ir lietuviškos dvasios palaikymą mokykloje. Susirinkimas nutarė daryti žygių visa tai įgyvendinti ir išrinko komitetą: pirm. Pr. Naujokaitis, vicepirm. K. Vasiliauskas, sek. J. Žukas ir nariai—V. Klimavičius ir M. Senkus.

Baigėsi DP garantijų sudarymo laikas

Liepos 31 d., kaip ir buvo įstatyme numatyta, pasibaigė DP darbo ir buto garantijų sudarymo laikas. Ta diena iš New Yorko National Catholic Welfare Conference pasiuntė į Washingtoną specialų savo pasiuntinį, kuris nuvežė State Departmentui paskutines garantijas. Jų tarpe buvo ir BALFo sutvarkytosios lietuviams DP atvykti garantijos. Pabrėžtina, kad paskutiniu metu greitiosiomis dar buvo sudaryta darbo ir buto garantijos apie 200 lietuvių.

Lankėsi redakcijoje

Poetas Nyka Nilūnas, važiudamas iš Baltimorės į Kennebunk Port, Maine, atostogauti, lankėsi "Darbininko" redakcijoje.

EKSKURSIJA Į MAINE

Tėvai Pranciškonai rengia ekskursiją į Maine rugpjūčio 10-12 d.

Autobusai išvyks penktadienio vakare (rugs. 10) ir Kennebunk Port bus šeštadienį. Ten kiekvienas galės laisvai praleisti dieną prie jūros ar pranciškonų sode. Sekmadienį dalyvausime T. Gedimino-Leonardo Jočio O.F.M. primicijose ir popietiniame piknike.

Sekmadienio vakare išvažiuosime atgal į New York.

Kelionė ten ir atgal kainuos apie 15 dolerių. Čia įskaitoma bilietas į pikniką ir pietūs. Nakvynės patalpos irgi bus parūpintos.

Kas norėtų dalyvauti prašome kuo greičiausiai užsiregistruoti pas Tėvus Pranciškonus, 680 Bushwick Ave. Tel. GLEnmore 5-7068.

Pavėlavusieji gali negauti vietų.

Pasitarimas tremtinių pagalbos vajeus reikalu

Spalio 1-7 dienomis Bendras Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas New Yorke ruošia vadaus rinkliavą ir pagalbos vajeus lietuviams ligoniams, seneliams, vaikams, invalidams ir kitiems, pasilikusiems Vokietijoje ir kitose Europos valstybėse. Vajeus užbaigimo proga spalio mėn. 7 d. 4 val. popietį įvyksta didelis koncertas-vakaras Lost Battalion Hall, 93-29 Queens Blvd., Elmhurst, L. I., N. Y.

Antradienį, rugpjūčio mėn. 7 d., 8 val. vakare Apreiškimo parapijos salėje, North 5th St., Brooklyne šaukiamas tuo reikalu visuotinis Vajeus Komiteto, draugijų atstovų ir visų menės vaikų susirinkimas. Vajeus Komiteto pirmininkas adv. Pranas Aleksis visus maloniai kviečia tame susirinkime dalyvauti. Organizacijos, kurios ligi šiol dar neregistruotos atstovų Komitete, kviečiamos tokius atstovus deleguoti į susirinkimą, kur jie galės oficialiai įsiregistruoti.

Ligi šiol vajeus ir vakaro-

koncerto ruošimo talkininkais įstojo: BALFo New Yorko apskrities, Apreiškimo parapija, BALF Great Necko skyrius, Tautininkų Klubas, Moterų Vienybė, BALFo 100 skyrius, New Yorko Lietuvių Mokytojų Draugija, Vyčių 41 kuopa, Šv. Jurgio parapijos choras, Lietuvių Sąjungos "Ramovės" Brooklyno skyrius, Lietuvos Socialistų Sąjungos 19 kuopa, New Yorko Ateitininkai, Sėdraugiai, vietinė lietuvių spauda ir radijo valandos. Šia proga raginamos ir kitos lietuvių organizacijos neatsakyti talkos.

BALFo pirmininkas išvyko į Kanadą

BALFo pirmininkas kan. dr. J. Končius vienam mėnesiui laiko išvyko į Kanadą. Tenai jis susipažins su tremtinių gyvenimu ir kultūrine veikla. Taip pat tarsis ateities veiklos reikalais. Iš tikro tai yra kan. dr. J. Končiaus atostogos, bet jas jis skiria BALFo reikalams.

Priims tremtinius

West Field, Mass., parapijos klebonas kun. Puidokas šiomis dienomis painformavo BALFo centrą, kad reikalui esant, jis sutinka parūpinti vietas jo apylinkėje apgyvendinti naujai atvykstančias tremtinių šeimas.

Paiškojimas

Antanas Žalys, gyv. 154 Bradford St., Brooklyn 8, N. Y. ieško brolio Jurgio Žalio. Turimomis žiniomis, Jurgis Žalys kurį laiką gyveno New Haven, Conn.

Ateitininkų išvyka į Stony Brook

New Yorko ateitininkai rugpjūčio 18 d. ruošia išvyką į Pr. Lapienės vasarvietę Stony Brook. 4 val. bus bendri pietūs, po to meninė dalis ir šokiai. Kaina 3 dol. Norintieji šioje išvykoje dalyvauti praneša J. Rygelui, 294 Power St., Brooklyn, N. Y.

Kaip vasarvietę surasti traukiniais ir automobiliais, nurodymai yra "Darbininke" dedamam vasarvietės skelbime.

Skautų montażas

Šį šeštadienį per J. Ginkaus radiją New Yorko lietuviai skautai ruošia montażą apie Lietuvos partizanus. Montażo pastatyme talkininkauja nuolatinis J. Ginkaus radijo bendradarbis R. Kisieliū.

Pasiuntė pinigų į Švediją atbėgusiems lietuviams

Per savo įgaliotinį Švedijoje BALF centras iš New Yorko išsiuntė pinigų tik ką iš Lietuvos atvykusiems 3 lietuviams paremti.

ISNOMUOJAMAS KAMBARYS

RYs vienam ar dviems asmenims, su vonia ir apšildymu. Dėl sąlygų teirautis nuo 5 iki 7 val. vakaro 592 E. 6th St., III-čias aukštas, So. Boston, Mass. 31 (2)

RUGPJŪČIO - AUGUST 12 D. 1.00 VAL. PO PIETŲ

APREIŠKIMO PARAPIJOS GEGUŽINĖ - PIKNIKAS

IVYKS

DEXTER PARKE, WOODHAVEN

Bus puiki muzika, linksma nuotaika, karališkos šeimos rinkimai. Kviečiami visi atsilankyti.

Kun. dr. Vael. Širka

Jau pora metų dirbęs vienoje N. Dakotos parapijoje, šiomis dienomis lankėsi Brooklyne pas savo draugus ir pažįstamus.

Naujas solistas

Pereitą šeštadienį per Jok. J. Stuko radiją pirmą kartą dainavo V. Ivanausko studijos mokynys Mečislovas Ruzgaitis. Padainavo St. Šimkaus "Kas ant žirgelio" ir gana sunkią Sebastijano ariją iš operos "Pakalnė".

Reikia džiaugtis, kad J. J. Stukas per savo radiją leidžia pasireikšti ir naujoms jėgoms.

Robertas Fr. Lynchski.

L. W. Lynchski sūnus, gyv. 990 Montgomery St., Brooklyn, N. Y., buvęs šv. Juozapo parapijos mokyklos mokinys, Scranton, Pa., dabar baigė Paruosiamąjį Aukšt. Mokyklą, Brooklyne, ir už pasižymėjimą moksle bei mokyklos orkestre apdovanotas sidabrinio medaliu. Sekančiais mokslo metais yra pasirašęs testą studijas TT. Jėzuitų globoje Fordham universitete.

Dr. V. Paprockas

atvykęs iš tremties (Austrijos) 1947 m., ilgą laiką dirbo Bayview Hospital, L. I., prieš porą savaičių atidarė savo kabinetą, 1357 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y. Darbo valandas yra paskyręs 12.30 iki 2 val. ir nuo 6 iki 8 val.

Brooklyno skautų draugovė šį savaitgalį (rugs. 3-5 d.d.) rengia stovyklą 30 mylių už New Yorko. Skautai vyčiai savo stovyklą surengs kiek vėliau.

Kainų kontrolės biuras

praneša, kad yra imtasi griežtų priemonių prieš neleistiną kainų kilimą. Viena tokių kainų kėlimo aukų yra Richard Gould, sekretorius ir išdėininkas G. M. T. Motors, Inc. firmos, 1749 First Ave., N. Y. City.

Jo laukia 10,000 dol., o firma 21,000 dol. bausmė už tai, kad jis paėmė, parduodant automobilį, 2150 dol. vietoj 1975 dol.

Maisto produktų

kainų tikrinimas įvyko tarp liepos 30 ir rugpjūčio 2 d.

Is New Yorko inžinierių išvykos

Didžiojo New Yorko Lietuvių Inžinierių ir Architektų Draugijos išvyka, nors ir esant ypatingai lietingam orui, į Pr. Lapienės vasarvietę Stony Brooke sutraukė anšiai dalyvių. Su inžinieriais buvo atvykę jų šeimos nariai, jų svečių sveitintųjų inžinierių ir kt.

Oficialią suvažiavimo dalį pradėjo Draugijos pirm. inž. Mačiūnas. Vėliau kalbėjo Lietuvos gen. konsulas J. Budrys, Laisvosios Europos lietuvių skyriaus pirm. min. V. Sidzikauskas ir kt. Suvažiavimo techniniais reikalais rūpinosi inž. J. Butkus.

Koncertinę dalį atliko pianistė Julija Rajauskaitė-Sušienė, paskambinus keletą solo numerių ir dainininkė Florencija Korsakaitė, akompanuojant Nelei Lanei, padainavusi liet. liaudies dainų ir operos arijų. Šokiams akordeonu grojo R. Kontrimas.

Maspeth, L. I., N. Y.

• Liepos 27 d. mirė Petronėlė Pačkauskienė. Palaidota liepos 30 d. šv. Jono kapinėse.

• Rugpjūčio 5 d. 5 val. p.p. susituokė William Protasius su Marijona Račiauskaite-Baginskienė.

• Rugpjūčio 6 d. V. J. Atsimainymo parapijos bažnyčioje bus atlaidai. Suma bus 8 val. Palaiminimas šv. Sakramentu bus vakare.

• Steponas Chess, V. J. Atsimainymo parapijos narys, paskirtas šv. Katerinos ligoninės direktoriumi.

Ekskursija į Kanadą

Bostono ir apylinkės lietuvių uoliai registruojasi ekskursijai į Kanadą. Jau užsiregistravo daugiau kaip 50 asmenų. Kas dar nesuskubo užsiregistruoti, prašom tai atlikti iki rugpjūčio 10 d. pas adv. A. Juknevičių, 545 W. Broadway, So. Boston 27, Mass.

Liet. Sporto Klubas

dabartinis adresas yra šis: Alb. Valkavičius, 265 Gold St., So. Boston, 27, Mass.

Prašome visus JAV ir Kanados lietuvių sporto vienetus užmegzti su mumis ryšius prisiunčiant savo adresus.

Alb. Valkavičius

Kainų kontrolės įstaiga

New Yorko ir New Jersey valstybės skelbia visuomenei savo adresą kad žmonės žinotų, reikalui esant, kur kreiptis: 70 East Tenth St., Manhattan, John Wamamaker Fashion Store Building, tel. ORegon 7,1100.

Civilinės apsaugos įstaiga

yra užplanavusi suorganizuoti vieną milijoną savanorių civilinei New Yorko miesto apsaugai puolimo iš oro atveju. Registruotis galima kiekvienoje policijos nuovadoje arba Borough Recruiting raštinėje, ugniagesių būstinėje ar ligoninėje. Skambinti tel. MURray Hill 8-6940.

Savanoriai bus išmokyti pavojaus atveju šaltai egtis, apsaugoti save ir savo šeimą nuo pavojaus, kaip įsirengti slėptuvę, kaip suteikti pirmą pagalbą sužeistiems, kaip sekmingiausiai užgesinti gaisrą.

New Yorko miestas atominio puolimo taikinyms numeris 1. Todėl kai atominė bomba bus čia, tada bus pervėlu visų tų dalykų mokytis.

Civilinei apsaugai reikalingi įvairių profesijų žmonės. Čia kiekvienas ras sau darbo ir bus naudingi visuomenei orinio puolimo atveju.

"Neatitinka tiesos"

Šitaip prasideda Bostono lietuvių parapijos biuletenio informacija apie teisę priklausyti lietuviškai parapijai. Ten pasakyta pažodžiui: "Rochester, Mattapan, Roxbury ir kitų Bostono apylinkių lietuviai nusiškundžia, kad jie vietinių klebonų yra verčiami priklausyti prie tų parapijų, kurių ribose jie gyvena. Paaškiname, kad Bostono Arkivyskupijos nuostatai leidžia visiems tikintiesiems priklausyti prie savo tautos katalikų parapijos ir būti savo kalba dvasiniai ap rūpintam. Taigi, visi lietuviai, gyvenant Bostono apylinkėje, turi pilną teisę priklausyti prie South Bostono lietuviškos parapijos." (Biul. nr. 30, 1951. 7.29).

Bostono arkivyskupas Richard Cushing lankosi šiuo metu Ispanijoje. Jis buvo ten labai gražiai priimtas su visu maldininkų būriu. Arkivyskupas pasakė Madrido katedroje pamokslą, kuriame pareiškė, kad grįžęs į Ameriką darys viską, kad Amerikos ir Ispanijos santykiai galimai greičiau pagerėtų. Jis pažadėjo trims Ispanijos studentams stipendijas Merrimack Kolegijoje, kuri yra jo vyskupijoje.

Ypatingas kryžius

Vienas ligonis Vokietijoje padarė kryžių ir 2 rėmėliu paveikslams įdėti. Kryžius susideda iš 716 dalių, kiekvienas rėmėlis iš 315 dalių. Bostoniečiai tą kryžių ir rėmėlius gali pamatyti pas A. Ivašką, jo baldų krautuvės lange. Pirkėjas paremtų vargstantį tautieį.

"Pilot", Bostono arkivyskupijos organas, paskelbė straipsnį apie kunigų trūkumą Austrijoje ir okupuotojo Lietuvoje. (Pilot, Vol. 122, nr. 30, 1951. 7.28 psl. 3).

Kazys Mažutis

grįžo iš Kanados, kur dalyvavo žosistų vadų pasitarime. Pavydžių šeima susilaukė dukrelės Pranės. Mažoji pakrikštyta liepos 29 d.

Susituokė

Malvina Versekaitė ir Robertas Du Bois šv. Petro bažnyčioje liepos 29 d.

Rugpjūčio mėn. 12 dieną

TĖVŲ PRANCIŠKONŲ ŠV. ANTANO VIENUOLYNO PARKE KENNEBUNK PORT, MAINE, RENGIAMA

NAUJOSIOS ANGLIJOS LIETUVIŲ DIENA

Ši iškilmė jungiama su T. GEDIMINO JOČIO, O.F.M. PRIMICIJOMIS

Programa

RYTĄ

11 val. — Iškilmingos primicijų Mišios su pamokslu vienuolyne parke. Giedos Waterburio šv. Juozapo parapijos choras, šoks P. Ivaškiešs vadov. Bostono liet. taut. šokių grupė. 12:30 — Pietūs

POPIET

3 val. — Meninė dalis, kurią išpildys Waterburio šv. Juozapo parapijos choras, vedamas muziko A. Aleksio, ir po to įvairūs dovanų laimėjimai, pramogos...

Tėvai Pranciškonai maloniai kviečia dalyvauti Lietuvių Dienoje savo geradarius, rėmėjus ir visus Amerikos lietuvius.

IKI PASIMATYMO PRIE ATLANTO!